

Naročnina za Jugoslavijo: obojstrano 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inozemstvo: 210 din. — Plačila in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, srede in petek

Liubliana, petek 28. januarja 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Dokaz ljudskega štetja

Pred kratkim je bila objavljena številka o silnem dvigu števila prebivalstva Jugoslavije v poveljnih letih. Za več ko 3 in pol milijona se je pomnožilo v teh letih število prebivalstva. V nekaterih banovinah znaša narastek prebivalstva celo več ko pol milijona ljudi, v vseh banovinah pa je bil prirastek znaten. Razen v Sloveniji! Tu je naraslo število prebivalstva najmanj in že leta in leta se vrtimo okoli enega milijona prebivalcev. Posledica tega je, da relativno silno nazadujemo in da smo od ene desetine celotnega števila prebivalstva padli na eno dvanajstino in sedaj že skoraj na eno petnajstino. Ni čuda, da so nastali zaradi tega silnega nazadovanja številni komentariji v naši javnosti.

Cepprav ni dvoma, da so ti komentariji povedali marsikatero resnično stvar, toda jedra vsega vprašanja niso zajeli. Je morda res, da je tudi tako imenovana bela kuga deloma kriva, če ni naraslo prebivalstvo Slovenije tako ko v drugih pokrajinah. Toda na drugi strani je še bolj res, da je umrljivost v Sloveniji najmanjša, zlasti umrljivost otrok in da je bil s tem ev. izpadek z bogele kuge popolnoma kompenziran. Toda še vse drugače ko v Sloveniji razsaja bela kuga v Sremu in tudi v nekaterih krajih Vojvodine, a kljub temu je bil tam večji prirastek prebivalstva ko v Sloveniji.

To dokazuje, da so vzroki nazadovanja drugod in ne v beli kugi. In kdor le količkaj pozna slovenske razmere, ta tudi ve, da pada število prebivalstva zaradi nazadovanja gospodarstva v Sloveniji. Možnost zaslužka pada v Sloveniji vedno bolj in bolj in naši ljudje morajo odhajati v tujino ali v druge dele Jugoslavije, če hočejo ustvariti sebi eksistenco. Zato je med izseljenci največ Slovencev, in sicer absolutno, ne samo relativno. Nič manj ko polovica vseh izseljencev je iz Slovenije, 45% iz Hrvaške in le 5% iz Srbije. A tudi v notranji kolonizaciji dajemo Slovenci glavni kontingent. In v resnici ni večjega kraja v Srbiji, kjer ne bi našli Slovencev. Seveda potem ne more prebivalstvo Slovenije naraščati.

Slovensko gospodarstvo je tako oslabiljeno, da ne more prehraniti vseh prebivalcev Slovenije. In kakaj je tako padlo število prebivalstva? Ko je bilo Slovencev v državi še več ko 10% vsega prebivalstva, je plačala Slovenija približno 10% vseh davkov, ko je padlo njegovo prebivalstvo na 8%, se je njen davčni delež zvišal na 12-13%, sedaj pa znaša že okoli 14%. Naravno je, da slovensko gospodarstvo tako velike obremenitve ne more prenesti. Zato tudi vidimo, kako se selijo industrije iz Slovenije na vzhod. Tako se znova manjša možnost zaslužka.

Včasih je slovensko gospodarstvo napredovalo, ker se je moglo opirati na dobro organizirano slovensko denarništvo. Tudi to je danes pokopano in na kaj se naj opira slovensko gospodarstvo danes?

In sedaj prihaja nad deželo še vedno večja centralizacija. Vsaka nova centralizacija pomeni zmanjšanje dohodkov Slovenije, pomeni zmanjšanje možnosti zaslužka. Ni čuda, če se ljudje selijo iz Slovenije v Jugoslavijo in tujino. Sama sreča, da je Amerika zaprta, ker

neki naši kraji bi bili čisto brez ljudi, če bi mogli ljudje v Ameriko!

Če pa prihajajo slovenski zastopniki v Beograd in zahtevajo, da se nekaj stori za Slovenijo, dobe vedno isti stereotipen odgovor, da je v Sloveniji vse dobro in lepo, da se živi v Sloveniji najbolje, da niti ena pokrajina nima tega kakor Slovenija. In vse potrebe Slovenije so znova pozabljene.

Toda vse naše lepe in snažne kmetijske hiše so le lepa parada, za katero se skriva revščina. Je pač tako, da hoče imeti naš človek lepo in da naše gospodinjice

ljubijo snažnost in da se potrudijo, da je vse lepo in čedno. Tudi v drugih pokrajinah bi mogli imeti enako lepe in še lepše hiše, ker so mnogo bolj situirani. Toda ponekod ne polagajo na to važnosti in so zadovoljni, če je hiša tudi brez lesenega poda. To pa je na vse zadnje le njih krivda, ne pa krivda Slovenije, da bi ona zato morala biti prikrajšana pri državnih dajatvah. Naj se še drugi pobrigajo, da bodo imeli lepo in snažno Saj to na vse zadnje ni niti tako težko.

Ker slovensko gospodarstvo ne napreduje, kakor bi moralo, ne

more dati tudi naraščaju zaslužka, zato mora ta v tujino s trebuhom za kruhom. In zato pada število prebivalstva Slovenije v primeri s številom prebivalstva v drugih pokrajinah. V slabem stanju slovenskega gospodarstva, ne pa v beli kugi je vzrok nazadovanja prebivalstva. Premalo se stori za gospodarstvo Slovenije, preveč se to obremenjuje z davščinami, preveč se jemlje s centralizacijo Sloveniji vsaka iniciativa, to so osnovni in temeljni vzroki nazadovanja. In to resnico razkrivajo podatki ljudskega štetja naravnost dokumentarično!

ščence. Kje je vendar tisti vzrok, da bi morali trgovci za svoje zavarovanje plačevati mnogo več ko zasebni nameščenci.

G. Škrbec pripominja, da je pač naravno, da je načrt g. Matjašiča takšen, ker boljšega pač ni smel napraviti, sicer bi se videlo, da je mogoče soc. zavarovanje tudi bolje organizirati kakor pa je organizirano po Suzorju.

Predsednik Vidmar pojasnjuje, da se Matjašičev načrt naslanja čisto na soc. zavarovanje, kakor je organizirano pri Suzorju. Kako pa to deluje, je itak predobro znano. G. Vidmar pravi, da je sam čisto obupal, da bi se moglo to zboljšati. O tem se je prepričal, ko je bil podpredsednik nadzorstva. Kljub vsemu prizadevanju se ni dalo nič doseči. Zato je tudi svoje mesto odložil. Pove več drastičnih primerov, kako se gospodari pri Suzorju. Tako sta nekod z drugim članom nadzorstva organizirala nenaden obisk članov nadzorstva v Klenovniku. Niso tam dobili ne upravnika, ne knjigovodjo, nikogar, le nekega asistenta so našli. Po dolgem prizadevanju so končno le našli vse te gospode. Ugotovili so, da ni prav nobenega seznama inventarja, da je knjigovodja zadnjič vpisal v knjige dohodek v februarju, na Klenovniku pa so bili v avgustu, da so manjkali sploh vsi podatki. Zahtevali so, da se krivci odpuste, sama ekonomija Klenovnik pa opusti. Niti en predlog se ni izvršil. Povedal pa je še težje primere, da so člani predsedništva uvideli, da res ni upati na nobeno zboljšanje, dokler bo organizirano soc. zavarovanje centralistično.

Poročilo o anketi v Sarajevu

Nato je poročal g. Pavlin o anketi o delovnem času ter odpiranju in zapiranju trgovin, ki je bila na pobudo ministra za soc. politiko pretekli teden v Sarajevu.

Mnenja je, da vse takšne in podobne ankete veljajo veliko denarja, da pa ne roče nobenega posebnega uspeha. Vsi delegati pridejo na anketo z vezano maršruto in zato od svojih predlogov niti ne morejo odstopiti. Zadnja anketa v Sarajevu pa je bila poleg tega še slabo pripravljena. Za nas je bila največja naloga ta, da pazimo, da se ne sprejme nekaj, kar bi škodovalo našim interesom. Ker smo se dobro organizirali, smo to tudi dosegli.

Anketa je trajala štiri dni, toda prvi dan je bil splošen s samimi formalnostmi. Zagrebška zbornica je bila namreč na stališču, da se ne more udeležiti te konference, ker so na dnevnem redu vprašanja, za katera sploh ni kompetenten minister za soc. politiko, temveč trgovinski minister, tako glede odpiranja in zapiranja trgovin. To vprašanje je bilo nato rešeno s kompromisnim predlogom slovenskih delegatov, da smo se udeležili ankete kot delegati samo za vprašanja, za katera je minister za soc. politiko kompetenten. Beseda zagrebških delegatov pa je bila še mnogo osterjša. Dejali so, da nočejo biti nobena štafeta za pridobivanje volivnih kroglic. Sicer pa bo Zagreb že sam rešil vprašanje delovnega časa s sporazumom med zagrebškimi delavci in podjetniki.

Ko je minister Cvetković otvoril anketo, je tudi že vedel za stališče Zagreba ter je zato tudi izjavil, da se bo omejil le na stvari,

Predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj Priprave za vsedržavni kongres trgovstva v Ljubljani so se začele

Letos ima slovensko trgovstvo posebno veliko in težko nalogo, da organizira vsedržavni kongres trgovstva v Ljubljani. Izpolnitev te naloge bo naravnost preizkušnja za organizatorično sposobnost slovenskega trgovstva. Naše trgovstvo hoče to preizkušnjo dobro in vzgledno napraviti in zato se je že začelo pripravljati na to nalogo. V ta namen je bila tudi v prvi vrsti sklicana zadnja predsedstvena seja. Zveze trg. Združenj, ker je potrebno, da se še pred sejo Centralnega predstavništva v Banjaluki dogovori slovensko trgovstvo glede kongresa. Poleg tega pa so bila na dnevnem redu zadnje seje tudi druga aktualna vprašanja, zlasti pa poročilo o anketi v Sarajevu glede skrajšanja delovnega časa, o čemer je podal naravnost vzorno poročilo g. Pavlin iz Trbovelj.

Seja je bila zelo dobro obiskana ter so se je udeležili zastopniki naslednjih združenj: Brežice, Kamnik, Krško, Laško, Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Logatec, Maribor-mesto, Maribor-okolica, Ljutomer, Ptuj-mesto, Ptuj-okolica, Radovljica, Ribnica, Slov. Konjice, Slovenj Gradec in Škofja Loka. Svoja odsotnost so opravičila združenja Tolje-okolica, Črnomelj, Dol. Lendava in Novo mesto.

Seja je bila v mali dvorani Trgovskega doma v Ljubljani v ponedeljek popoldne ter jo je otvoril predsednik Vidmar, ki je po uvodnih formalno-tih takoj prešel na dnevni red ter podal svoje

predsedniško poročilo.

Najprej je poročal o zadnji seji Centralnega predstavništva v Novem Sadu. (Ker je o tej seji »Trg. list« že obširno poročal, podajamo danes le kratek izvleček iz poročila predsednika Vidmarja.) Na seji se je najprej poročalo o akciji proti veleblagovnicam ter se je konstatiralo, da se je pri tej akciji izkazala solidarnost trgovstva. Akciji se je z neke strani pripisovala politična tendenca, sedaj pa je bilo na vseh mestih zadostno pojasnjeno, da je to neresnično in da je trgovstvo nastopilo samo v obrambo svojih stanovskih interesov. Zato so se tudi vse preiskave in zaslišavanja ustavila.

Drugo veliko vprašanje, ki se je obravnavalo na seji v Novem Sadu, je bilo vprašanje soc. zavarovanja trgovcev. Soglasno se je odklonil osnutek gen. direktorja Su-

zorja g. Matjašiča, ker je popolnoma nesprejemljiv za trgovstvo. Nadalje so se določila načela, po katerih se mora organizirati socialno zavarovanje trgovstva.

Definitivno se je sklenilo, da bodi letos spomladi vsedržavni kongres trgovstva v Ljubljani.

Končno se je govorilo o potrebi ustanovitve lastne pisarne Centralnega predstavništva v Beogradu, ker bi samo na ta način moglo Centralno predstavništvo res popolnoma zadovoljiti svojim nalogam. Razpravljalo se je tudi o ev. izdaji skupnega glasila in ustanovitvi lastne tiskarne, vendar pa je prodrlo mnenje slovenske delegacije, da je to vprašanje še prezgodnje.

Nato je prešel predsednik Stane Vidmar takoj na 2. točko dnevnega reda ter poročal

o pripravljanih delih za kongres v Ljubljani.

Najprej poda načrt vse organizacije kongresa, kakor si ga zamišlja. Sestaviti se morajo posebni odseki, ki bodo skrbeli, da bo vse za kongres dobro pripravljeno in da bo tudi potek kongresa v vsakem pogledu zadovoljiv. Sestavili bi se naslednji odseki:

Finančni, ki bi skrbel za kritje vseh izdatkov. Prvi koraki, da se dobe potrebna sredstva, so se že storili.

Stanovanjski, ki je zlasti potreben, ker moramo računati s tem, da pride na kongres več tisoč trgovcev iz vse države, poleg tega pa še veliko trgovcev iz Slovenije. Najavljeno pa je tudi veliko število bolgarskih trgovcev. Prav težka bo naloga, da dobe vsi ti udeleženci kongresa prenočišče.

Prehranjevalni. Njegova naloga bo poskrbeti, da se udeleženci kongresa ne bodo nikjer izkoriščali in da bodo pravilno razdeljeni po gostilnah.

Sprejemni odsek bo moral gledati na to, da bodo vsi udeleženci v Ljubljani in v drugih krajih Slovenije dobro sprejeti. Člani kongresnega odbora bodo s kongresom samim tako zaposleni, da ne bodo mogli sprejemati gostov.

Prireditveni odsek bo skrbel, da bo tudi poskrbljeno za zabavo udeležencev kongresa in da se jim nudi prilika, da spoznajo naša kulturna društva.

Naloga propagandnega odseka bo, da razvije čim živahnejšo propagando za kongres, da bo v res-

nici mogočna manifestacija trgovstva Jugoslavije.

Končno naj bi se sestavil poročevalski odsek, ki bi skrbel za pravilna poročila o kongresu in ki bi izdal o samem kongresu lepo poročilo, da bi bil tudi zaključek kongresa na višini.

Na sestanku ljubljanskega trgovstva so se že izvolili člani teh odsekov in njih naloga je, da dobe potrebno število agilnih sodelavcev.

Vsi načelniki in tajniki teh odsekov ter člani predsedništva Zveze pa tvorijo kongresni odbor. Da bo mogel ta uspešno delovati, se bo ustanovila posebna kongresna pisarna.

Referate za kongres pa določi Centralno predstavništvo, ki tudi organizira kongres sam.

Hočemo pa, da bo donesel kongres Sloveniji tudi praktične koristi. Zato se bo kongres priredil ob ljubljanskem velesejmu in z upravo velesejma je bil že dosežen sporazum o najtesnejšem sodelovanju. Zlasti želimo, da bodo razstavile na velesejmu vse naše industrije, da bodo udeleženci mogli dobera spoznati naše gospodarstvo. V ta namen se bodo organizirali tudi obiski tovarn. Pokazati pa hočemo udeležencem kongresa lepoto Slovenije in temu cilju bodo služili številni izleti. Kongres trgovstva v Ljubljani bo največja letošnja akcija za dvig tujškega prometa v Sloveniji.

Ker bodo takoj v začetku potrebni večji izdatki za kongres, prosim, da dovoli predsedništvo potreben kredit, ki se bo kasneje sveda vrnil. Z odobravanjem je bilo sprejeto vse poročilo, dovoljen potrebni kredit ter sklenjeno na predlog g. Senčarja, da se pooblasti eksekutiva, da vodi vsa pripravljana dela za kongres.

Na predlog g. Škrbea je bilo še sklenjeno, da se naprosijo tudi združenja onih mest, kamor se bodo organizirali izleti, da osnujejo potrebne odseke za sprejeme gostov.

Debata o našem socialnem zavarovanju

K poročilu o seji CP v Novem Sadu je vprašal podpredsednik Pinter, če se je v Novem Sadu govorilo tudi o Matjašičevem načrtu. Kako je to mogoče, da je po tem načrtu soc. zavarovanje trgovcev mnogo bolj neugodno kakor pa je soc. zavarovanje za name-

ki spadajo v njegovo kompetenco, da pa je o drugih stvareh že govoril s trgovskim ministrom, ki je obljubil, da bo sklepe konference po možnosti upošteval.

Ko so bila rešena formalna vprašanja, sta se izvolili dve komisiji, in sicer je prva obravnavala gostinske in trgovinske obrate, druga pa industrijska in obrtniška. Do sporazuma pa ni prišlo. Dr. Marodić je predlagal, da se določi delovni čas za trgovine na 10 ur, za veleblagovnice na 9 in za pisarne na 8 ur. Delavci pa so vztrajali na tem, da bodi delovni čas na splošno 8 ur, v veleblagovnicah 7, v pisarnah pa 6 ur. Videle so se je, da so delavski delegati v glavnem gledali na to, da povečajo svojo popularnost pri delavstvu.

Ker v tem najvažnejšem vprašanju ni prišlo do sporazuma, je bila prav za prav vsa anketa odveč.

Jasno pa je bilo, da minister hoče izdati uredbo in da bo ta izšla ali z našim sodelovanjem ali brez nje. Minister je želel, da bi bil nastop delodajalcev odložen, da bi laže nastopil proti prevelikim zahtevam delavstva. Smatra za potrebno, ker se bo uredba izdala, da mi še enkrat podrobno razložimo svoje stališče v posebni spomenici. Naj bi morda Zveza skupno z Zbornico izdelala načrt uredbe.

Pojasniti pa bi bilo treba tudi

naše stališče glede nedeljskega dela.

Nikakor ne zahtevamo, da so na deželi trgovine v nedeljo dopoldne odprte, ker ne bi bili za nedeljski počitek. Toda naša dolžnost je, da služimo konsumentom in če ti nimajo drugače časa, da si nabavijo potrebnih stvari, ko ob nedeljah, potem moramo zaradi njih imeti trgovine odprte. Če tega ne bomo delali, da bomo konsumentu dobro služili, nam bodo krošnjari odvzeli še zadnje odjemalce.

S toplim odobravanjem so sprejeli zborovalci izvajanja g. Pavlina, nabor jih je na kratko izpopolnil še tajnik Gornik.

V obširni debati, ki je sledila, se je zlasti poudarjalo, da potrebujejo podeželski trgovci pomočnike samo zaradi dela ob nedeljah. Če bi bile trgovine v nedeljo zaprte, potem bi postali vsi pomočniki brez posla.

Sledila je naslednja točka dnevnega reda:

proračun,

ki ga je podal blagajnik Fabiani in ki se glasi:

1. Najemnina	din 12.000
kurjava	1.400
razsvetljava	1.000
čiščenje	600
2. Pisarniške potrebščine	10.000
časopisi, knjige in revije	4.000
manipulacije	500
3. Potni stroški	30.000
4. Plače	61.750
5. Socialne dajatve in zavarovalnine	10.000
6. Inventar	2.000
7. Članarina Centralnemu predstavništvu	20.000
8. Strokovni listi ter strokovna in gospodarska obvestila	10.000
	din 163.250

Predsednik Vidmar pojasni, da je postavka 20.000 dinarjev za enkrat le provizorična, namenjena za pisarno Centralnega predstavništva, ko se bo ta ustanovila.

V smislu sklepa zadnjega občnega zbora se je določila zvezna doklada v višini 3 in pol odstotka pridobinske osnove, ker je ta podlaga najbolj pravična. V praksi bo morda ta sistem za nekatera združenja zelo hud, toda v smislu sklepa občnega zbora je samo ta sistem.

Nato se je razvila daljša in

mestoma tudi glasnejša debata, katere so se udeležili gg.: Logar, Stergar, predsednik Jelačin, Vidmar, Pavlin, Golob, Florjančič, Pinter, Rant, Oset in Senčar. Na

koncu je bilo sklenjeno, da se prepusti končna odločitev prihodnjemu občnemu zboru. Večina delegatov pa se je izrekla za novi sistem.

Ko so se rešila še neka vprašanja, je bilo sklenjeno, da bo prihodnja seja predsedništva v Mariloru, nakar je predsednik Vidmar zaključil sejo.

rem reči eno: Kljub vsemu je danes »Trgovski list« živ pred nami in bolj utrjen kakor je bil pred leti. Naloga nas vseh bo, da ga še bolj dvignemo in še bolj utrdimo.

Toda človek ni stroj in še vsak stroj se obrabi. Imam lastno veliko podjetje, imam mnogo dela pri Zbornici, udeležen sem pri drugih podjetjih in tudi tako mlad nisem več. In zato upam, da mi ne boste steli v zlo, če izjavim, da zopetne izvolitve ne bi mogel prevzeti.

Ceprav pa ne bom načelnik, bom ostal stari prijatelj listu in če se bo kje pokazal defekt, bom rad pomagal, da se odpravi. Vsem, ki so sodelovali, pa pri tej priliki moja iskrena zahvala.

Poudaril bi samo še to, da je moj sklep nepreklicen.

Z velikim obžalovanjem so sprejeli zborovalci to izjavo in mnenje vseh je izrazil g. Pavlin, ko je med drugim dejal:

Bil sem na prvem protestnem zboru, ki ga je omenil predsednik Jelačin in od takrat se živo udeležujem vseh akcij našega trgovstva in vsega dela za naša stanovska in gospodarski napredek. In reči moram, da je bil ves ta čas, od vojne pa do danes vedno na čelu našega gibanja predsednik Jelačin. (Živio klici.) Če ima kdo zasluge za trgovstvo in slovensko gospodarstvo, potem jih ima predsednik Jelačin. Prepričan sem, da s temi mojim besedami soglašate vsi. (Tako je!)

Zato pa je nam vsem težko, da bi pogrešali na sedanjem mestu predsednika Jelačina. Če pa je njegov nepreklicen sklep, potem pa se mu ne samo najpristraneje zahvaljujemo za njegovo veliko delo, temveč ga tudi prosimo, da še nadalje posveti svojo pozornost »Trgovskemu listu« in našim stanovskim organizacijam. Njegova pomoč nam je potrebna tem bolj, ker se vse polno ljudi trudi, da pritisne k tlom ne le naše stanovske organizacije, temveč tudi slovensko trgovino in slovensko gospodarstvo.

Vemo, da v današnjih razmerah ne smemo nič dobrega pričakovati in da nam je zato še zlasti potrebna solidarnost vsega trgovstva, zlasti pa pomoč tako preizkušenega voditelja kakor je predsednik Jelačin. (Viharne ovacije predsedniku Jelačinu so sledile tem besedam.)

Občni zbor je nato predsednik Jelačin prekinil zaradi postavitve kandidatne liste za pet minut.

Po zopetni otvoritvi občnega zbora je predlagal g. Čebin naslednjo kandidatno listo, ki je bila tudi soglasno izvoljena. Nova uprava se je nato tudi konstituirala takole:

Nova uprava »Konzorcija Trgovskega lista«

Predsednik: Stane Vidmar.

I. podpredsednik: Ferdo Pinter.

II. podpredsednik: Franjo Novak.

Tajnik: Dr. Ivan Pless.

Blagajnik: Joža Verovšek.

Članj načelstva: Dominik Čebin, Roman Golob, Anton Verbič ter Viljem Laznik. Nadalje je v upravi po en zastopnik naslednjih združenj: Brežice, Celje mesto, Celje okolica, Kamnik, Kranj, Laško, Ljubljana okolica, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Radovljica, Slov. Bistrica, Slov. Konjice, Sv. Lenart, Skofja Loka in en zastopnik Društva industrijscev in veletrgovcev

Nadzorni odbor:

Načelnik: Stanko Florjančič, Ljubljana, in člani: Miloš Oset, Maribor, Joža Hrastelj, Gor. Radgona, Franjo Sirc, Kranj, in Joža Štrukelj, Ljubljana.

Takoj po izvolitvi je predsednik Jelačin kot prvi čestital novemu predsedniku Stanetu Vidmarju. Ta se je za izkazano zaupanje zahvalil in poudaril, da se zaveda, da je naloga, ki jo prevzema silno težka. Je to približno enaka naloga, ki jo ima kot predsednik Zveze, da se mentaliteta našega

Občni zbor „Konzorcija Trgovskega lista“

Novi predsednik Stane Vidmar

V ponedeljek dopoldne je bil v mali dvorani »Trgovskega doma« občni zbor konzorcija »Trgovskega lista«. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan ter je bila zlasti razveseljiva udeležba članov izven Ljubljane. Občni zbor sam je potekel v najlepši slogi in vse zborovalce je družila samo ena misel, kako čim bolj dvigniti glasilo slovenskega trgovstva. Vsi predlogi, vsi govori, vse izrečne misli so imele samo ta namen.

Poleg te lepe soglasnosti vseh zborovalcev pa je bilo posebno razveseljivo to, da je mogel občni zbor konstatirati, da se število članov konzorcija stalno množi. Le še nekaj trgovskih združenj je, ki še niso podpisala deleža za konzorcij, neprestano pa tudi raste število drugih članov. Z vsa pravico moremo upati, da bo v letošnjem letu število članov še prav znatno naraslo.

To moremo upati tembolj, ker je sedaj konzorcij in ves »Trgovski list« postavljen že v resnici na trdno podlago. Zasluga za to gre dosedanjim upravi konzorcija, zlasti pa predsedniku Ivanu Jelačinu. Zato je občni zbor tudi s tem večjim obžalovanjem sprejel njegovo vest, da zaradi velike zaposlenosti v lastnem velikem podjetju, v Zbornici in drugih korporacijah, ne more več prevzeti predsedniškega mesta. Vsi zborovalci so sprejeli to izjavo z velikim obžalovanjem in prosili predsednika g. Jelačina, naj to svojo izjavo prekliče in da zopet prevzame vodstvo konzorcija. Toda vse je bilo zaman, ker je pač predsednik Jelačin izjavil,

poročilo predsednika Ivana Jelačina

Med drugim je izjavil: Moje ugotovitve bodo le kratke in dostaviti morem, da bodo tudi razveseljive.

Pred dvema letoma je bil »Trgovski list« v težki krizi, toda posrečilo se nam je, ne samo, da smo list rešili, temveč ga s pomočjo Zbornice za TOI postavili na trdno podlago, da smo se mogli posvetiti delu za list.

List je bil reorganiziran, njegova oblika nekoliko spremenjena in uvedena tedenska izdaja, da bi se število naročnikov »Trgovskega lista« čimbolj razširilo.

Da bi pridobili čim več naročnikov za tedensko izdajo, je obiskal s tajnikom dr. Plessom okoli 20 občnih zborov združenj. Na vseh teh občnih zbora je bilo navadno skoraj soglasno sklenjeno, da se večina članov Združenja naroči na tedensko izdajo. Žalibog pa so pozneje nekatera združenja na te sklepe pozabila in tako se ni moglo ohraniti ono število naročnikov, kakor je bilo na občnih zbora sklenjeno. Odkrito je treba povedati, da so le nekatera združenja popolnoma storila svojo dolžnost. Tem naj bo izrečeno vse priznanje in zahvala. Nekatera združenja pa so manj intenzivno sodelovala, nekatera pa sploh niso pokazala nobenega razumevanja.

Ko smo to konstatirali, pa le nisem hotel gnati stvari do zadnje ostrine in mislil sem, da je bolje, če ohranimo tiste, ki so razumeli svojo dolžnost ter počakamo, da se bodo tudi drugi do tega povzpeli. Naloga nove uprave bo, da vzdamo vsa ta združenja, kajti ni trgovci tisti, ki ne more ali ki noče žrtvovati niti 1 dinar na teden za svoje stanovsko glasilo.

Dobro bi bilo, da bi združenja

da se je odločil k temu koraku po tehtnem preudarku in ker je njegova zaposlitev drugod v resnici prevelika. Sicer pa bo tudi v bodoče vedno rad pomagal in tudi v bodoče z enako vno deloval za napredek »Trgovskega lista«. Zborovalci so se končno morali sprijazniti z novim stanjem in njih uteha je bila pri tem, da bo predsednik Jelačin še nadalje ob strani konzorciju in »Trgovskemu listu«, da bo torej njegova dragocena pomoč še naprej krepila glasilo slovenskega trgovstva.

Za predsednika konzorcija je bil nato izvoljen predsednik Zveze trg. združenj g. Stane Vidmar. Ne glede na to, da je predsednik Stane Vidmar po svojih osebnih sposobnostih vredni naslednik predsednika Jelačina, so pozdravili zborovalci njegovo izvolitev tudi zato, ker je s tem dano jamstvo, da bo sedaj kontakt med trgovskim glasilom in Zvezo trg. združenj še živahnejši, kar bo »Trgovskemu listu« le v največjo korist.

Tako se je izvršila sprememba v vodstvu konzorcija »Trgovskega lista« v najlepšem soglasju in skupno delo vseh zavednih trgovcev za napredek njih glasila je zagotovljeno tudi v bodoče.

Občni zbor je otvoril predsednik Ivan Jelačin, konstatiral njegovo pravilno sklicanje in njegovo sklepčnost, saj je navzočih 40 deležnikov s 151 vplačanimi deleži. Pozdravlja vse zborovalce, zlasti one, ki so izven Ljubljane.

Sledilo je

obvezno naročila za svoje člane »Trgovski list«, ker bi s tem postal list finančno res neodvisen.

Nato je predsednik Jelačin obširno govoril o finančnem položaju lista, ki nikakor ni slab, vendar se zaradi tega nikakor ne sme zmanjšati delo za list. Treba ustvariti velik sklad, da bo mogel list vedno redno izhajati in zato apelira na vse, da store svojo dolžnost.

Bila bi sramota za trgovstvo, če ne bi imelo svojega glasila. Čeprav ni »Trgovski list« velik, čeprav ni tako razširjen, kakor bi mogel biti, a je zato čisto naš, čisto last trgovstva.

Zavedati se moramo, da nas čaka še mnogo bojev. V centrali nočejo niti slišati o decentralizaciji. Vedno znova moramo konstatirati, da vlada v Beogradu abso-

volitve.

Preden se je prešlo k volitvam, je povzel predsednik Jelačin še besedo ter se uvodoma spominjal ustanovitve »Trgovskega lista«. Se pred vojno se je ustanovil »Trgovski list«, ki je nato izhajal v Trstu, ker je bil tja premeščen njegov prvi urednik g. Zelenik. Ko se je vojna začela, je list prenehal.

Po vojni so bile razmere takšne, da je bila potreba po lastnem trgovskem listu vedno bolj jasna. Naj le na kratko opomnim na takratne razmere. Poslovala so občinska sodišča, s protidraginjskim zakonom so se preganjali trgovci in kaznovali, če niso imeli številke za cene v izložbenih oknih. Davki so kar neverjetno rasli, zlasti davki na vojne dobičke. Razmere so bile takšne, da je prišlo do veli-

lutna neiskrenost, kadar gre za stvari, ki bi jih morali dobiti mi in naša pokrajina. Ker prihajajo naša plačila točno, ne uvidijo niti vzroka, da bi popustili.

In tega stanja se moramo zavedati in zato moramo vztrajno delati na to, da bomo imeli v boju tudi dobro orožje. (Odobravanje.)

Nato je prešel predsednik Jelačin na samo poslovno poročilo.

Poudaril je, da se je vse delo opravljalo v lepem redu. Režije ni mogoče znižati, temveč je treba računati celo z večjimi izdatki za upravo. Pojasnil je podrobno uporabo dobljene subvencije zbornice.

Pojasnil je tudi, da je bila registracija zadruga »Trgovski list« odklonjena in da se je zato ustanovil konzorcij. Sicer pa je konzorcijalna oblika v mnogem oziru še ugodnejša.

Predsednik Jelačin je tudi podal podrobno finančno poročilo ter računa bilance ter zgube in dobička.

Pojasnil je posamezne postavke izčrpno in jasno.

Končno je omenil, da ima konzorcij danes 115 deležnikov. Njih deleži pa se vodijo v posebnem seznamu, ker so pač deleži pasivna postavka.

Ko je bilo to poročilo z odobravanjem sprejeto, je nastala kratka debata, kako bi se zboljšala uprava lista. Predsednik Jelačin je omenil, da so v tem oziru že storjeni potrebni koraki. Nujno pa je, da združenja store svojo dolžnost v večji meri.

Za propagando lista se je storilo zelo mnogo. Šli smo na občne zborove združenj in agitirali za list ter tedensko izdajo. 20 nedelj je v ta namen žrtvoval, da pridobi čim več tedenskih naročnikov. Pisal je osebno predsednikom, pisala je uprava. Nekaj se je tudi doseglo, a več bi se moglo.

Posebno dobro pa so se obnesle posebne številke, ki jih je izdal »Trgovski list«. Za to leto se že pripravljajo nove posebne številke.

Ker je bilo tudi to poročilo sprejeto soglasno in z odobravanjem, je sledilo

poročilo nadzorstva.

Predsednik nadzorstva Stanko Florjančič je poročal v imenu nadzorstva, da je nadzorstvo pregledalo vse knjige, jih primerjalo s prilogami ter ugotovilo, da so knjige v najlepšem redu. Predlaga zato razrešnico načelniku, blagajniku in vsej upravi.

Soglasno sprejeto.

Sledile so

kega javnega protestnega shoda pred Mestnim domom.

Potreba lastnega glasila je bila vedno nujnejša. In tako se je na njegovo pobudo ustanovil odbor, nabral se je tudi potreben denar, da je začel zopet izhajati »Trgovski list«. Nato se je ustanovila tudi lastna tiskarna, ki pa se je morala kasneje prodati z velikimi osebnimi žrtvami obeh glavnih delničarjev, gg. Jelačina in Sarabona. Vendar pa je bil takrat vrnjen ves sklad, ki so ga bili zbrali.

Predsednik Jelačin je podrobno opisal vse te razloge, ki so bili krivi, da je prišlo do takšnega razvoja.

Nato je nadaljeval: Po vseh teh neveselih rekriminacijah pa mo-

trgovstva okrepi, da se bodo vsi brez izjeme zavedali svoje dolžnosti do stanovskih organizacij in do stanovskega tiska.

Napačno pa bi bilo, če se ne bi še posebej zahvalil predsedniku Jelačinu za njegovo delo v korist »Trgovskega lista«. Dal je listu pravo podlago in vem ceniti trud, ki je bil v ta namen potreben. (Živahno odobravanje.)

Predsednik Jelačin je nato podal še proračun in pri tem zlasti opozoril na koristnost dogovora z gostilničarji.

Račun bilance

izkazuje 52.682 din aktiv in ravno toliko pasiv. Med pasivi je tekoči dolg pri tiskarni in pa deleži v višini 22.900 din. (Od takrat do danes pa so deleži že znatno narasli in se več kot podvojili.)

Izguba v l. 1937. je znašala din 7.245'06, ki se je pa z dobičkom v l. 1938. v višini din 4.399 znižala na din 2.846.

Račun izgube in dobička

izkazuje 388.270 din dohodkov in toliko stroškov. Med stroški je

glavna postavka tisk lista, ki velja 238.095 din. Upravni stroški so za l. 1937. še nizki, a se bodo letos znatno zvišali.

Razvila se je nato daljša debata, kako bi se dvignilo število naročnikov in kako povečalo zanimanje za list.

Nato je predsednik Jelačin zaključil občni zbor ter se zahvalil vsem za udeležbo in sodelovanje.

Sedaj je vrsta na združenjih, da store tudi ona, vsa brez izjeme, svojo dolžnost.

vodjo v vseh onih primerih, ko je v to zavezana vdova po § 14.

Na konec 1. stavka § 17. se dodaja: »poslovodja se mora postaviti v primerih, ko zakon to izrečno zahteva«.

Posebne odredbe za izvrševanje trgovinskih obrtov

§ 19. se spremeni in se glasi:

(*) Za opravljanje trgovinskih obrtov je potreben dokaz posebne izobrazbe. Kot dokaz te izobrazbe velja troletno učenje (dosedaj dvoletno) kot učencec (vajenec) in dvoletna zaposlitev kot pomočnik v trgovinskem obratu. Izobrazba se dokazuje praviloma z učenskim potrdilom in poslovno knjižico oziroma izpričevalom o dovršeni šoli. Za popolno izobrazbo se smatrajo tudi štiri leta zaposlitve kot pomočnik v trgovinskem obrtu ko tudi dovršena srednja ali njej enaka strokovna šola ali višja šola. Dopršeni štiri razredi meščanske, srednje ali njej enake strokovne šole nadomeščajo učno dobo. (Dosedaj učno dobo in 1 leto zaposlitve.) Poleg tega se more izobrazba tudi dokazati z izpričevalom o uspešno dovršeni drugi šoli, tečaju ali podobno, kar deloma nadomešča dokaze o izobrazbi. Minister za trg. in ind. bo po zaslišanju zbornice s pravilnikom označil dotične omenjene šole, tečaje in pod. ter predpisal, do katere mere more obiskovanje teh šol nadomestiti učno dobo in zaposlitev.

(*) Za opravljanje trg. podobnih obrtov, ki se ne bavijo s kupoprodajo blaga niti s posredovanjem v teh poslih, ni potreben dokaz posebne usposobljenosti.

(*) Posebna izobrazba po 1. odst. se ne zahteva za opravljanje trg. obrtov, ki v manjšem obsegu, brez pomožnega osebja in brez pomožnih lokalov prodajajo povrtnino, sadje, perutnino, jajca, mleko in mlečne proizvode, suho meso ter drva in premog za kurjavo. Po istih pogojih se tudi ne zahteva posebna izobrazba za opravljanje onih trgovinskih obrtov na vaseh, ki poleg preje naštetih predmetov prodajajo tudi druge neobhodno potrebne življenjske potrebščine.

(*) Osebam, ki so opravljale ali opravljajo neki rokodelski ali rokodelstvu podoben obrt, ni za opravljanje trgovinskega obrta, ki je po stroki soroden dotičnemu rokodelskemu ali rokodelstvu podobnemu obrtu, potreben dokaz posebne izobrazbe po 1. odstavku, če so svoj rokodelski ali rokodelstvu podoben obrt samostojno opravljali najmanj pet let. Osebe,

ki opravljajo ali so opravljale trgovinski ali trgovinstvu podobni obrt, za kateri ni potreben dokaz posebne izobrazbe, morejo opravljati trgovinski obrt iste ali podobne sorodne trgovinske stroke, za katero je potreben dokaz posebne izobrazbe, če so svoj obrt opravljale samostojno najmanj pet let. Dokaz posebne izobrazbe za opravljanje trgovinskega obrta se tudi ne zahteva od oseb, ki opravljajo ali so opravljale neki industrijski obrt.

1. odst. § 20. se spremeni in se glasi:

(*) Delo v lastnosti praktikanta ali volonterja v pisarni ali poslovalnicah industrijskega podjetja nadomešča enako učno dobo v trgovinskem obrtu. Delo v prodajalnicah obrtniških in industrijskih podjetij, ko tudi delo v pisarnah in poslovalnicah teh podjetij nadomešča enako dobo zaposlitve kot pomočnik v trgovinskem obrtu.

Nato slede nekatere manjše izpremembe.

§ 32. se spremeni in se glasi:

(*) Kot industrijski obrti v smislu tega zakona se smatrajo z ozirom na način proizvodnje podjetja, ki izdelujejo, predelujejo, dovršujejo ali obdelujejo proizvode po pravilu uporabljanja delitve dela, z zaposlovanjem večjega števila delavcev in uporabljanjem motorne sile, blago pa izdelujejo za skladišče ali po naročilih v večjem obsegu.

(*) Za opravljanje industrijskih obrtov ni potreben dokaz nikake strokovne izobrazbe.

(*) Industrijski obrti se morejo opravljati tudi s posredovanjem poslovodij, ki izpolnjujejo občne pogoje zakona za samostojno opravljanje obrta.

V § 33., ki pravi, da morajo zadruge izpolnjevati vse pogoje tega zakona, če opravljajo industrijski (tvorniški) obrt, se črta zadnji stavek, ki se je glasil: »Katera združna podjetja je smatrati za tvorniška, odloči, če je dvomno, ban po zaslišanju zbornice.«

Slede številne in manj pomembne spremembe.

Na koncu 3. odst. § 61. se dodajo besede: »V dovolilu more oblast predpisati posebne pogoje za opravljanje obrta.«

5. odst. se vstavi med besedi »Odst. 3.« in »kakor besede: razen zadrug, navedenih v § 54., odst. 1., zakona o gospodarskih združenjih. (Novi združni zakon se v noveli torej že splošno upošteva.)

(Dalje prihodnjič.)

Kako naj se spremeni obrtni zakon

Predlog trgovinskega ministrstva

Zbornice so prejele v izjavo naslednji načrt spremembe zakona o obrtih:

§ 1. — Zakon o obrtih z dne 5. novembra 1931 se spremeni in dopolnjuje kakor sledi:

1. V drugem odst. toč. 1. § 1. se dodaja za besedami »gojenje in prodajanje lesa iz lastnih gozdov« večica in besede »prodaja njihovih proizvodov« (to ne spada pod obrtni zakon).

Točki 3. se dodajo na konec besede »Poštna hranilnica, Dr. hip. banka, drž. tiskarna, Priv. del. d. za izvoz deželnih pridelkov (Prizad), ko tudi denarni zavodi, ustanovljeni s posebnim zakonom (Narodna banka, Priv. agrarna banka, Zanatska banka)«. Te ne spadajo pod obrtni zakon.

V toč. 10. pred besedo avtorska se vstavi besedi »njihova osebnost«.

v toč. 11. za besedo »koncerti« se vstavijo besede »glasbene in pevske prireditve«.

v toč. 12. namesto besede »podobno« se vstavijo besede »podobnih sejmskih prireditev za zabavo ljudi«.

Toč. 13. se spremeni in se glasi: »13. delo advokatov, kazenskih zagovornikov, odvetnikov za patente, patentnih inženirjev in javnih beležnikov, delo pooblaščenih inženirjev po t. 1. in 2. § 16. zakona o pooblaščenih inženirjih ter delo geometrov.«

Toč. 14. se spremeni in se glasi:

»14. Delo zdravnikov in živinozdravnikov, zobnih tehnikov, babic, zavodov za klinična in medicinsko klinična proučevanja, zavodov za zdravljenje in nego bolnikov, zdravstvenih in terapevtskih ustanov socialnega zavarovanja, porodnišnic in delo lekarnarjev, v kolikor se omejuje na prodajo zdravil, zdravilnih specialitet, higienskega in sanitetnega materiala.«

V tretjem odstavku se za besedo »zadruge« postavi pika in nato briše vse nadaljnje besedilo. To nadaljnje besedilo pa pravi, da ne spadajo zadruge pod obrtni zakon samo, če omeje svoje poslovanje na svoje zadržnike, če ne razdeljujejo dobička, ne dajejo članom upravnega in nadzornega odbora tantiem, če se njih rezervni sklad nikakor ne sme razdeliti med zadržnike in če na deleže ne plačujejo obresti ali ne višje od 6%. Vse te omejitve bi se črtale in zadruge bi mogle tako v še večji meri konkurirati trgovini.

2. § 3. se spremeni in se glasi:

(*) Obrti se delijo:

1. z ozirom na način pridobivanja pravice za opravljanje obrta na:

a) obrte, ki se pridobivajo na podlagi pooblastitve upravne oblasti,

b) obrte, ki se opravljajo na podlagi dovolitve oblasti;

2. z ozirom na vrsto dela, na:

a) trgovinske in trgovinskim podobne obrate,

b) obrtniške in obrtniškim podobne in

c) industrijske obrate.

(*) V primeru dvoma, če gre v posameznem primeru za trgovinski, trgovinskemu podoben, obrtniški, obrtniškem podobni ali industrijski obrat, odloča ban po zaslišanju zbornice.

3. Odst. 5. § 4. se menja in se glasi:

(*) V podjetjih, predvidenih v §§ 106. in 107., pri katerih so okoliščine po § 105., se ne more začeti z obratovanjem prej, dokler se ne dobi potrebna dovolitev za postavitev in uporabo delavnic in poslopij. V tem primeru se izdaja pooblastitev ali dovolitev za delo prej kakor pa se izvede postopek za izdajo dovolitve za postavitev delavnice in naprav.

4. V § 5., odst. 1., se črtajo besede »brez razlike na spol«.

5. V 1. odst. § 7. se nadomesti beseda »domorodci« z besedami »državljeni kr. Jugoslavije«, drugi stavek v tem odstavku pa se glasi: »Če takšne pogodbe ni ali če je, pa se njena določila od druge pogodbene stranke ne izvršujejo, more pristojna upravna oblast izdati tujemu državljanu pooblastilo oziroma dovolitev za opravljanje nekega obrta v državi, če to izjemoma odobri ban po zaslišanju zbornice, oziroma minister za trgovino in industrijo, če je on v smislu zakona pristojen za izdajanje dovolitev za dotični obrt in če ta tuji državljan izpolnjuje vse občne in posebne pogoje zakona za samostojno opravljanje tega posla.« Vsa sprememba je v tem, da mora ban zaslišati zbornico.

V § 8. se črta tretji odstavek in ni pri spajanju obrtov v novo podjetje več potrebna nova pooblastitev ali dovolitev.

V 1. odst. § 9. se črtajo besede: »Družbe z omejenim jamstvom in gospodarske zadruge smejo postaviti tudi svojega člana za poslovodjo.«

V 2. odst. § 9. se črtajo besede: »ustanovljenih po načelih § 1., odst. 3.« ter se črta tudi ves zadnji stavek, da bi se konec tega paragrafa glasil:

»Isto pravico (da smejo namreč izvrševati rokodelske obrte) sme ob enakih pogojih dati ban tudi potrošniškim združenjem, če izpolnjujejo odredbe tega zakona in če imajo poslovodje s strokovno izobrazbo. Te zadruge smejo opravljati rokodelska dela samo za svoje člane.« Odpade pa zadnji stavek, ki se je glasil: »Proizvajalnim združenjem, katerih člani so izključno rokodelci, ni treba imeti poslovodje.«

§ 10. se glasi odslej:

Javna trgovinska in komanditna družba

more opravljati neki obrt samo, če vsi javni družbeniki (in ne več samo eden) izpolnjujejo občne pogoje zakona za samostojno opravljanje posla.

(*) Javna trgovinska in komanditna družba sme opravljati rokodelski obrt in obrte, za katere je potrebna dovolitev, samo če izpolnjuje najmanj eden družbenikov, ki je v smislu sklenjene družbene

pogodbe oziroma trgovinskega zakona pooblaščen, da vodi in zastopa družbo, pogoje, ki jih predpisuje zakon za samostojno opravljanje obrta.

(*) Druge obrte, ki niso omenjeni v 2. odst., more opravljati trgovinska in komanditna družba, če ne izpolnjuje niti en družbenik zahtevanih pogojev, le s pomočjo usposobljenega poslovodje.

(*) Če javna trgovinska in komanditna družba zbog nastalih sprememb ima le še enega družbenika ali če vstopi v družbo nov družbenik, je potrebna za nadaljevanje obrata vedno nova dovolitev. V primerih ko zbog nastalih sprememb v sestavi družbe ni potrebna nova pooblastitev oziroma dovolitev, se morajo nastale spremembe prijaviti pristojni občni upravni oblasti.

(*) Če javna trgovinska in komanditna družba, ki opravlja rokodelski obrt ali obrt, za katerega je potrebna dovolitev, ostane brez družbenika, ki izpolnjuje vse posebne pogoje zakona za samostojno opravljanje obrta, družba ne more nadaljevati obrta dalj ko mesec dni na podlagi iste pooblastitve oziroma dovolitve.

Na koncu § 15. se dodaja: »Žena imetnika obrata, ki je poklican na vojno službo, more nadaljevati obrat brez nove dovolitve in brez poslovodje, dokler imetnik izvršuje svojo vojno dolžnost. Če je poklican imetnik obrata na odslužitev redne kadrskes službe, veljajo tudi za ta primer določila § 14.«

Če pa imetnik obrata ni oženjen ali je vdovec brez otrok, mora za čas vojne službe nastaviti poslo-

Vprašanje Batine palače v Ljubljani

Tudi tu stara slovenska ponižnost

Kakor je našim bralcem dobro znano, hoče Bafa na najlepši točki Ljubljane zgraditi moderno, ne pa originalno palačo. Priznati treba, da si je Bafa pri tem izmislil zelo lep rentabilitetni račun. V parterju bi bili namreč njegovi poslovni prostori, v I. do III. nadstropju pisarne, ki kot znano plačujejo največje najemnine, mnogo večje kakor so one od zasebnih stanovanj, v IV. in V. nadstropju pa bi bila velika kavarna z dancinom. Na dvorišču pa bi bilo kino-gledališče.

V Ljubljani sicer ni nobene potrebe po novi kavarni, zlasti pa ne na prostoru, kjer naj bi stala nova Bafina palača. Nasprotno je celo že danes v Ljubljani velikih kavarn preveč ter so zato vse le prav redko res polne. Nobene nove kavarne pa ne potrebuje Ljubljana tudi zato, ker so vse ljubljanske kavarne tako moderno in tako lepo urejene, da tudi Bafina kavarna ne bo prav nič posebnega.

Proti Bafini nameri so zato po vsej pravici nastopili ljubljanski kavarnarji in vsa čast ljubljanski občini, da je njih zahtevi tudi

ustregla ter odklonila priznanje lokalne potrebe po novi kavarni v Bafini palači. Zato tudi ni dala gradbenega dovoljenja, kakor je zahteval Bafa.

Proti temu edino pravilnemu stališču mestne občine pa je sedaj nastopil nekdo v »Slovenskem narodu«, kjer joka in zdihuje, kaj da bo, če Bafa ne bo zgradil nameravane palače. In da bi njegova jamrarija bolj držala, je izračunal, koliko železa, cementa, lesa itd. bi bilo potrebno za novo palačo, koliko bi zaslužili delavci, koliko vozniki itd. Sedaj pa da bodo vsi ti ob zaslužek, ker da dela občina Bafi sitnosti, kajti nevarnost je, da Bafa sploh ne bo sidal svoje palače, če se ne bo njegov načrt v celoti sprejell!

Bafa je velikansko podjetje, ki dela s sto milijoni in ki je tako močno, da je že izpeljalo samo vse drugačne stvari, kakor pa je palača v Ljubljani.

Kaj je treba klavernemu dopisniku »Slovenskega naroda«, da se ponuja kot pomagač Bafe! Ali res ne čuti, kako stokrat bolj bi bilo pravilno, če bi bil na isti strani ko

slovenski gostilničarji in kavarnarji ter ljubljanska občina!

Ali mu res ne gre v glavo, da s svojim nepotrebnim nastopom samo pomaga Bafi, da bi prišel na najlepšem prostoru Ljubljane do palače, ki bi se rentirala in amortizirala iz prispevkov vsega ljubljanskega prebivalstva? Kino, kavarna, dancin naj bi privlekli trume ljudi v palačo in vsak, kdor bi vstopil, bi nekaj malega prispeval k amortizaciji! Ali imajo res slovenski listi potrebo, da se za takšen amortizacijski načrt tujega velekapitala navdušujejo?

Je menda res še v nas vedno ista stara ponižnost, da pademo v prah pred vsakim nečrtom tujca. Ne pomislimo pa tega, kakšno vrednost predstavlja najlepši prostor v slovenski prestolnici!

Ce hoče imeti Bafa na tem prostoru svojo palačo, potem ga mora tudi primerno veljati za amortizacijo pa naj skrbi sam, ne pa da bi morali zaradi njegove palače zadržniti pasove slovenski obrtniki!

Takšna je stvar!

Politične vesti

Turški zunanji minister Ruđi Aras se je na potu v Ženevo setal v Beogradu z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem.

Novi bolgarski notranji minister Nikolaev je izjavil novinarjem, da bo vlada nadaljevala svojo dosedanjno politiko in da nikakor ne bo dopustila, da bi pri sedanjih parlamentarnih volitvah razvijale bivše stranke kakršno koli agitacijo. Kandidati, katerih kandidatna lista je bila od sodišč potrjena, morejo za sebe agitirati, toda samo v duhu sedanjega volivnega zakona.

Bolgarski pravosodni minister Ognjanov je izjavil, da ne bo odstopil. Namesto trgovskega ministra Barova, ki je odstopil, bo najbrže imenovan Nikolaj Savov, član uprave bolgarske kmetijske zadružne banke.

Vlada Goge je izdala stroge predpise za parlamentarne volitve. Med drugim je odredila, da imajo židovski volivci volilno pravico šele potem, ko bo razčiščeno vprašanje njihovega državljanstva. Isto velja tudi glede pripadnikov madžarske in nemške manjšine. Na ta način se je vlada prav na kratko rešila številnih opozicionalnih volivcev. Pričakujejo, da bo na nemški in madžarski pritisk odlok glede nemških in madžarskih volivcev preklican, dočim bi glede židovskih ostal naravno v veljavi.

Vesti o zaroti, ki so jo pripravljali nekateri bivši grški politiki proti vladi Metaxasa, se potrjujejo. Med drugimi so bili aretirani voditelj progresivne stranke Cafandaris, bivši poveljnik državne policije Polihronopoulos, bivši ministrski predsednik Sofulis in drugi. Vojaški poveljnik je izdal atenskim četam nalog, da so v stalni strogi pripravljenosti.

Eden se je na potu v Ženevo ustavil v Parizu, kjer je imel številne razgovore s francoskimi državniki, zlasti pa z Delbosom in Chautempsom. V uradnem komuniciranju o teh razgovorih se pravi, da se je v njih podrobno razpravljalo o mednarodnem položaju ter da je bilo med vsemi tremi ministri doseženo popolno soglasje o vseh aktualnih vprašanjih, ki se bodo razpravljali na seji Sveta Zveze narodov.

Po informacijah »Daily Telegraph« pa se je razpravljalo o naslednjih vprašanjih: 1. protikomunistični pakt in njegov vpliv na položaj v Sredozemskem morju, 2. Nemške kolonialne zahteve, 3. Zahteve nekkih držav, da se prizna italijanska aneksija Etiopije, 4. Proučevanje predlogov o reformi Zveze narodov, 5. Židovsko vprašanje v Romuniji in vprašanje boljše zaščite manjšin v bodočnosti.

V četrtek dopoldne je bila stota seja Sveta Zveze narodov. Kot prvi je govoril zun. min. Eden, ki je uvodoma poudaril, da se vidi uspeh ZN že v tem, da je danes stota seja. ZN je dosegla velike uspehe, ki jih ne morejo tajiti niti njeni nasprotniki. Vendar pa si tudi resnice ne smemo prikrivati. Izstop mnogih članic dokazuje težko krizo ZN. Vendar Anglija še naprej veruje v ZN in bo skušala ZN ohraniti, ker je ZN danes še vedno najboljšo mednarodno sredstvo za ohranitev mira. Anglija bo rada pomagala pri prizadevanju, da sodelujejo pri delu ZN tudi državne članice.

V imenu Francije je izjavil minister Delbos, da bi vsaka opustitev načel ZN poslabšala mednarodni položaj. Države, ki očitajo ZN njeno ideologijo, bi morale same ustvariti boljšo. Sistem njihovih dvostranskih pogodb se razvija vedno bolj v sistem kolektivnih pogodb. Pridružuje se stališču Anglije, da ZN ne sme postati sredstvo za kristalizacijo mednarodnih konfliktov. Demokratična Francija je vedno pripravljena sodelovati z državami, čeprav niso članice ZN.

Zastopniki nevtralnih sil (Belgije, Nizozemske, Švice in skandinavskih držav) so imeli poseben sestanek, na katerem so zlasti razpravljali o tem, da uporaba sankcij v smislu § 16. pakta o ZN ne bi smela biti obvezna za vse države.

Predlog švedskega zunanjega ministra, da se sklene med vsemi skandinavskimi državami vojna zveza, da bi si na ta način skandinavske države ohranile mir, so toplo pozdravili tudi poslanci švedske soc. demokratične stranke, ki so dosedaj vsako vojaško zvezo odklanjali. Tej zvezi bi se pridružila poleg Finske tudi Danska.

Portugalski levicariji so pripravljali upor, ki naj bi se začel koncem tega meseca v Lisboni. Policija je prišla zaroti na sled, ker je nekdo prehitro skušal organizirati upor v Bajadozu. Portugalska vlada je izdala obsežne varnostne

ukrepe, da se vsak poskus upora zatere.

Nemška vlada je prepovedala na ozemlju bavarskih škofij vsa katoliška mladinska društva in dekliske kongregacije, ker da so se v zadnjem času vedno bolj oddaljevale od svojih verskih ciljev ter se vedno bolj posvečale političnemu delovanju.

V japonskem parlamentu so nekateri poslanci zopet odkrito govorili Angliji, češ da je treba od protiangliških besed preiti k protiangliškim dejanjem. Zlasti je

ostro govoril proti Angležem baron Sonoda.

Delegacija angleške delavske stranke je obiskala ministrskega predsednika Chamberlaina ter zahtevala, da uvede Vel. Britanija proti Japonski sankcije. To je potrebno zlasti zato, ker Japonska že sedaj čisto odkrito grozi Angliji z vojno. Predsednik Chamberlain pa je zahtevo delavske stranke odklonil.

General Macui je zaprosil v Tokiu za nove čete. Japonska ofenziva na prog. Tientsin—Nanking

se je namreč ustavila. Japonci pravijo, da zaradi skrajno slabega vremena. Nobenega dvoma pa ni, da tudi zaradi vedno ostrejšega odpora kitajskih čet.

Angleški listi poročajo, da dela Sovjetska Rusija na kopnem in na vodi velikanske vojne priprave. Leningrad bo spremenjen v velik arzenal orožja in v močno pomorsko oporišče. Noben tujec ne sme več bivati v Leningradu. Ladje smejo pristajati samo na skrajnem koncu leningrajskega pristanišča.

1.154 milijonov din. Če se je torej dosegel v devetih mesecih višek dohodkov v višini 702 milijona, potem se sme pričakovati v nadaljnjih treh mesecih še 300 milijonov din. Ostalih 270 milijonov dinarjev pa se more pričakovati, da bodo zaradi stalne tendence zviševanja državnih dohodkov doseženi v l. 1938/39., pa tudi zaradi zvišanja nekaterih taks in carinske arije.

Finančni minister je dejal nadalje v svojem ekspezeju, da ni državni davčni vijak bolj privit, temveč da je popustil. Kar se pa tiče strahu, da se bo davčna praksa postrila, je ta strah popolnoma napačen, ker je sedanja vlada takoj po svojem prihodu na oblast izvajala skrajno liberalno davčno politiko. To se vidi tudi iz zmanjšane števila prisilnih dražb po l. 1934. Dočim je bilo l. 1934. 20 tisoč 867 prisilnih dražb v vrednosti 10'3 milijona din, jih je bilo l. 1935. samo 5.366 v vrednosti 3'1 milijona din, l. 1936. pa 4.025 v vrednosti nekaj nad 2'6 milijona din. V prvih 9 mesecih l. 1937. pa znaša vrednost prodanih stvari samo 1'28 milijona din. Na podlagi najnovejših rezultatov proračunskih vplačil se more reči, da je večji priliv dohodkov posledica večje davčne materije, ne pa pritiska davčne uprave.

Od 12.180 milijonov din, kolikor znaša proračun, odpade 7.582 milijonov ali 62'25% na davščine, 4.597 milijonov din ali 37'75% pa na gospodarske dohodke. V primeri s sedanjim proračunom so se gospodarski dohodki povečali za 584 milijonov din ali za 2%, kar zasluži, da se poudari, ker so se za ta znesek sorazmerno znižala davčna bremena. (Preveč evidentna ta trditev sicer ni. Op. uređ.)

Posredni davki znašajo 5.211 milijonov din, neposredni pa 2.699'5 milijona din. Posredni dohodki znašajo torej okoli 148% neposrednih. V drugih državah je to razmerje še mnogo bolj neugodno.

Na podlagi vsega tega pravi finančni minister, da more trditi, da je novi proračun realen ter da se more pričakovati višek dohodkov v višini 1270 milijonov din. Ta višek se bo tudi dosegel brez novih davščin in brez novega pritiska davčnih oblasti.

Po primeroma kratki debati je finančni odbor predloženi proračun sprejel.

Železniški blagovni promet raste

Lani se je blagovni promet zopet znatno dvignil ter dosegel 1.683.900 natovorenih vagonov. Kako je promet stalno raste, kažejo naslednje številke: Vagonov je bilo natovorenih:

leta 1929	1.700.000
leta 1933	1.378.200
leta 1934	1.401.700
leta 1935	1.458.600
leta 1936	1.514.000
leta 1937	1.683.900

Samo še malo manjka, pa bo dosegel blagovni promet na železnicah višino iz leta 1929.

Razvoj na mednarodnih borzah neenoten

Tečajji so se pretekli teden razvijali na velikih mednarodnih borzah popolnoma neenotno, kakor kaže naslednja tabela:

Konec 1927	24. XII.	18. I.	22. I.
= 100%	1937	1938	1938
London	69'6	68'0	67'5
Pariz	51'9	52'5	52'7
Berlin	46'2	47'7	47'3
Praga	87'5	85'5	85'6
Milan	128'9	130'7	131'1
Dunaj	57'3	55'5	56'4
Bruselj	45'7	48'2	46'5
Amsterdam	62'3	62'7	63'5
Curih	63'0	64'3	64'6
Stockholm	26'8	27'5	27'3
New York	75'0	80'1	74'5

Na podlagi tečajev na teh 11 borzah izračunani mednarodni borzni indeks je pretekli teden nazadoval od 65'7 na 65'2 odstotka.

Kako dvigniti tujski promet

Nekaj drobtin za zboljšanje tuiskega prometa

(Konec.)

A ne samo ceste, tudi druge stvari bi morali zboljšati v prvi vrsti zaradi sebe in ne le zaradi tujcev. Ali ne bi bilo tudi nam samim ustreženo, če bi mogli v udobnih motornih vagonih napraviti izlet na Bled ali v Maribor? Ali ni tudi naša potreba, da so naše vasi lepe in da se izvede asanacija vasi? Ali moramo res stvari zahtevati le zaradi tujca? In ali ne bi bilo tudi za nas same dobro, če bi mogli imeti tudi poleti v Ljubljani gledališče in če se ne bi poletji predvajali le že davno odigrani filmi? Ali niso dobri koncerti poletji tudi naša zahteva?

Gledati moramo, da napravimo sebi deželo prijetno in potem bo tudi prijetna za tujca. Kar je nam neprijetno, je še bolj neprijetno tujcem, ki so pač malo bolj razvajeni.

Naš malo samozavestni nastop se zlasti kaže v občevanju s tujci.

Manjka pa nam še predvsem govtovosti v občevanju s tujcem. Razločevati je med prijaznostjo in hlapčevstvom. Kako samozavesten je Nemeec in kako ponižen je naš človek! Tujec preveliko domačnost in pretirano uslužnost kaj rad oceni z manjvrednostjo dotičnega človeka. Kako hitro naš človek prične govoriti v tujem jeziku tudi z ljudmi, ki so večji njegovega jezika. Kako samozavestno pa vsiljuje Nemeec svoj jezik! Potrebno bi bilo našim ljudem povedati, da služba tujcu še ne zahteva, da mu stavi prav vse na razpologo, tudi možnost, da se osmeši s svojim pretiranim oboževanjem vsega, kar je tuje.

Druga velika napaka

Velika naša napaka je tudi, da nam sploh vse manjka, kar Nemeec označuje z besedo: »Die Aufmachung«. Lansko leto sem bil v Crikvenici. Jedel sem v neki restavraciji ob morju. Nekega večera je naletaval dež prav nalahko. Dasi so bile mize zunaj pogrnjene, sem šel v lokal in se vsedel za mizo, ki je bila nepogrnjena. Počas in prav leno prinese po precejšnjem obotavljanju najmlajši natakar prt z neke pred gostilno se nahajajoče mize. Pogrne ga in odide, ne da bi se zmenil zame. Ko pogledam prt, vidim, da je prav na sredini tičji kakec. Ko na to opozorim dotičnega natakarja, se posmešne in prt obrne. S tem je bila stvar opravljena. Naročil sem ribe, čisto določene vrste. Izrečno mi je natakar rekel, da jih imajo, povedal je tudi, da bo večerja gotova v 20 minutah. Toda čakal sem nanjo 50 minut. In ko sem jo dobil, so bile ribe čisto druge vrste kot pa sem jih naročil. Na moj ugovor je trdil mož, da se motim in ko se nisem dal ugnati, je pristavil, da zahtevanih rib nimajo. Ko sem plačeval, mi je plačilni povedal, da »velja vse skupaj din 18'50 brez bakšišac. Na mojo pripombo, da take pripombe niso na mestu, je samo mignil z rameni. Ves čas, ko sem večerjal, — v restavraciji je bilo ob istem času še kakih 10 drugih gostov — je bil eden izmed natakarjev oprt z ramo ob zid in malomarno gledal, kako se ukvarjam z ne posebno dobro pripravljenimi ribami. Iz položaja ga je bilo težko spraviti. Najmanj dvakrat ga je

bilo treba poklicati, da se je zganil. Tisto restavracijo sem že marsikateremu priporočil in gotovo je, če še kdaj pridem v Crikvenico, v dotični lokal me ne bo več.

O tej posebno vzorni postrežbi sem večkrat premišljeval, zlasti mi je ostal v spominu nož, ki ga je bil še samo hrbet. Toda čemu hoditi tako daleč iskat vzorcev, kako se gostu postreže. Saj celo v Ljubljani v najboljšem hotelu večkrat slišite glasna rezka razpravljanja med natakarji za steno. Že nekajkrat sem čul, videl seve ne, da je še nedorasel natakar dobil od močnejšega klofuto. Rdeče lice in kisel obraz manjšega in jeznorita mimika starejšega sta pričala o tem, česar oko ni videlo.

Pridete v boljši hotel in menite, da boste tam bolje postreženi kot v preprosti gostilni, pa se motite! Casih se natakarju kar na očeh vidi, s kako velikim odporom streže; na vprašanje niti ne odgovori ali pa nerazločno. Ko odhajate, vas motri kot nekoga, ki mu je nekaj moral podariti. Ni povsod in vedno tako, toda velikokrat je. In to, da je časih tako, je treba grajati, in sicer odločno!

Pri nas dobite velike porcije, drugod na tujem manjše. In kljub temu pravijo naši in tujci, kako

drugače in boljše je na tujem. Na tuem je draže, pri nas ceneje. In vendar grade ljudje od nas. Zakaj? Zato, ker k jedi spada še nekaj, kar dela veselje do jedi, kar vzbuja apetit in to je zunanja oprema, ki je mi žal ne poznamo, ali pa mnogo premalo nanjo pazimo.

Američan pravi, če je blago toliko dobro, da se ga splača zaviti, je tudi tako dobro, da se dobro in lepo zavije. Tega »dobro in lepo zaviti« mi ne znamo. Treba pa se bo temu priučiti!

Povedal sem par stvari z najboljšim namenom, da se naš tujski promet zboljša, da postanemo res enkrat dežela tuiskega prometa.

Morda bodo nekateri moje besede sprejeli nejevoljni, ker je tudi pri naših tujsko-prometnih institucijah vedno več ljudi, ki zamerejo vsako besedo in ki ne prenesejo niti najbolj dobrohotne kritike. Bojim se, da se že začenja razvijati posebna tujsko-prometna birokracija! Posebnost vseh birokracij pa je, da ne trpe nobene kritike.

Tembolj pa jo potrebuje naš tujski promet, ker vendar vsi vemo in čutimo, kako mnogo še pri nas manjka, da postanemo dežela tuiskega prometa.

Proračun finančnega ministrstva

Ekspoze ministra Dušana Letice

Na seji finančnega odbora je finančni minister Letica podal pred začetkom razprave o proračunu finančnega ministrstva daljši ekspoze, iz katerega posnemamo:

Kakor sem že enkrat izjavil, je izvajal finančni minister, ne pomeni zvišanje državnega proračuna za 1.270 milijonov din niti od daleč zvišanja davčnih bremen. Ne gre niti za nove davščine (razen za majhne izjeme), niti za novo navajanje davčnega vijaka, temveč le za dvig državnih dohodkov zaradi zboljšanja gospodarskega stanja.

Skoraj ves znesek 1270 milijonov din se nahaja že sedaj v višjih dohodkih, ki so bili doseženi in še bodo doseženi v proračunu za leto 1937/38. Novi proračunski predlog je samo izraz teh povečanih dohodkov.

Kako se razčlenjuje ta dohodek? 665 milijonov din ali 52'3 odstotka prihaja od gospodarskih dohodkov, torej od dohodkov, ki sploh nimajo značaj davščin. To so dohodki, ki jih država ne pobira kot davčna oblast, temveč kot podjetnik-industrialec. K tem dohodkom so dale prometne ustanove 346 (vozarinska taksa?) milijonov din, drž. gozdovi in rudniki 183'1 milijona din, ostanek 146 milijonov v pa druga državna podjetja. Tu omenjam, da je manjši dohodek 9'8 milijona din od Drž. hip. banke nastal zaradi odpisov, ki jih je morala izvršiti banka zaradi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov ter zaradi olajšav, ki jih je dala hipotekarnim dolžnikom v smislu sklepa ministrskega sveta v oktobru lanskega leta.

Od državnih dohodkov v višini 605 milijonov din ali 47'7% večjih

dohodkov odpada na neposredne davke 469 milijonov din ali več ko 77'5% teh viškov. Tu je vračunan tudi davek na poslovni promet, ki pa se prevladi na potrošnike.

Te številke po mnenju finančnega ministra dokazujejo:

1. da izvira zvišanje proračunskih dohodkov od gospodarskih dohodkov, ki nimajo nobene zveze z javnimi bremenimi in ki davčnih zavezancev ne obremenjujejo;

2. da je med fiskalnimi dohodki nad 3 četrtine takšnih, ki niso odvisni od pritiska finančnih oblasti, temveč samo od proste volje potrošnikov in njihove kupne moči;

3. da je večina tega viška dohodkov namenjena za izdatke, ki bodo okrepili nacionalno proizvodnjo.

Nekateri kritiki so podvomili, če bo mogoče doseči proračunane dohodke brez uvedbe novih davščin. Prav za prav se je reklo, če se davki tudi formalno ne bodo povečali, se bodo pa dejansko s poostrojitvijo davčne prakse. Na ta ugovor bom odgovoril z najnovejšimi podatki o višini dohodkov v dobi od aprila do konca decembra leta 1937.

Vsi doseženi dohodki v tej dobi znašajo 8.884 milijonov din ali 108 odstotkov po proračunu predvidenih v prvih devetih mesecih. Višek dohodkov znaša torej 701 milijon din. V decembru pa znašajo dohodki 1.021 milijonov ali 112'3 odstotka. Decembar je v sedanjem proračunskem mesecu že peti mesec, v katerem presega državni dohodki eno milijardo.

V primeri z dobo april-december v l. 1936/37. znaša višek dohodkov v prvih devetih mesecih

Denarstvo

Nad 1200 milijonov din je bilo lani investirano v industrijska podjetja

Lani je bilo investirano v nova in za razširjenje industrijskih podjetij nad 1200 milijonov din. Novih industrij je bilo ustanovljenih v savski banovini 8, v dravski 6 in v donavski 5. Število zavarovanih industrijskih delavcev se je lani povečalo za 12 odstotkov. Posamezne industrije so mogle izkoristiti svojo kapaciteto: elektrotehnična industrija 75%, kožna 64%, kemična 504, jedilnega olja 64%, lesna 43%, za predelovanje mesa 59%, mlinska 29% in pivovarska 14 odstotkov (leta 1929. se za 71 odstotkov).

Število industrijskih podjetij se je lani zvišalo za 307. Novih električnih central je bilo ustanovljenih 34, mlinov 29, tvornic za predelavo lanu in konoplje 23, predilnic in tkalnic 27, strojnih in kovinskih 15, opekaren 15 itd. Število bombažnih vreten se je zvišalo za 40.000 na 200.000 ter je bilo samo za nova vretena investirano okoli 120 milijonov din, ker velja eno vreteno okoli 3.000 din.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. se je njeno stanje spremenilo tako (vse številke v milijonih din):

Kovinska podloga se je zvišala za 07 na 1.714,4.

Devize izven podloge so padle za 58 na 492,5.

Vsota kovanega denarja se je dvignila za 226 na 404,6.

Posojila so že zopet padla, in sicer skupno za 110 na 1.634,6. Menična posojila se zmanjšala za 128 na 1.373,7, lombardna pa so se povečala za 08 na 260,8.

Razna aktiva so se dvignila za 169 na 2.069,0. Vse druge postavke na aktivni strani so ostale skoraj neizpremenjene.

Otok bankovcev se je zmanjšal za 767 na 5.521,6, zato pa so se obveze na pokaz zvišale za 744 na 2.809,9.

Razna pasiva so se povečala za 348 na 312,2.

Skupno kritje se je znižalo na 26,44 odstotka, samo zlato pa na 26,32 odstotka.

Ljubljanska Mestna hranilnica namerava najeti pri Narodni banki 35 milijonov din posojila ter bo nato oprostita vse svoje vloge.

Prashediona je začela izplačevati vse stare vloge do zneska 5000 din. Dosedaj je izplačevala le vloge do 2000 dinarjev.

Poštna hranilnica je začela lani izplačevati vloge bivše dunajske Poštna hranilnice. Vloge izplačuje po relaciji, da so štiri krone enake 1 din. Do konca 1. 1937 je izplačala vlagateljem vlog za 52 milijona dinarjev. Še vedno pa je ostalo nerešeno vprašanje vlog pri bivši budimpeštanski poštni hranilnici. Upajmo, da se bo enkrat rešilo tudi to vprašanje.

Po uradnih podatkih je bilo na koncu 1. 1935. zamrzlih hranilnih vlog za 3563 milijonov din, na koncu 1. 1937. pa za 3103 milijona din. Likvidnih vlog pa je bilo na koncu 1. 1935. za 491, na koncu 1. 1937. pa za 1045 milijonov din. Vse hranilne vloge so se pri dehnarjih zavodih povečale od 7955 milijonov dinarjev v 1. 1935. na 8554 milijonov dinarjev na koncu 1. 1937.

Jugoslavija je kupila v času od 13. do 17. januarja v Londonu zlata za 200.414 funtov.

Tečaj francoskega franka je znova nekoliko nazadoval in je tečaj funta narasel na 153,43 do 153,50 fr. Nazadovanje razlagajo s splošnim mnenjem, da bo frank znova devalviran. Sedanje slabo stanje franka pa najbrže ne bo trajalo dolgo, ker nastopa le mala špekulacija, ki nima dosti sredstev in ki se zadovolji že z majhnimi dobički.

Prodaja

Dne 4. februarja bo pri Komandi pomorskega arzenala v Tivtu licitacija za prodajo odpadkov od usnja, starih čevljev, stekla, porcelana, starih predmetov iz gume, platna ter raznih krp.

Ali veljajo navodila finančnega ministra?

Nemogoča finančna politika nekaterih občin

Agrarno pasivna Slovenija more gospodarsko napredovati le z industrializacijo dežele in dvigom tujskega prometa. To je aksiom in po tem zakonu bi se morali ravnati vsi, ki hočejo, da napreduje gospodarstvo Slovenije. Zlasti pa bi se morale ravnati po tem zakonu vse občine, ki bi vendar morale biti podlaga vsega našega gospodarskega življenja.

Zalibog pa se vedno bolj opaža, da se nekatere občine ne zavedajo več svojih nalog in da so čisto pozabile, da morajo tudi one biti v službi gospodarstva in naroda. Nekatere že mislijo, da so same sebi namen in da je glavno, če se občinski uradi dobro razvijajo, pa čeprav pri tem prebivalci občine trpe.

Na deželi pa naletimo dostikrat tudi na tako kratkovidno naziranje, da mora tovarna, ki je na ozemlju občine, plačevati sploh vse občinske stroške. Je sicer naravno, da plačuje tovarna kot najmočnejši davkoplačevalec tudi najvišje občinske doklade, toda prav tako gotovo je naravno, da ima vsaka stvar svoje meje. Tudi največja tovarna more plačevati občinske davščine le do določene meje in če so te davščine previsoke, potem ni za tovarno drugega izhoda, kakor da se presele drugam ali pa da zapre tovarno, ker v izgubo ne more in ne sme delati niti največja tovarna. V enem ko v drugem primeru pa ne bo nihče tako udarjen ko občina, na katere ozemlju je tovarna. Kajti tovarna daje zaslužka stotinami ljudi, daje zaslužka trgovcem in obrtnikom, poleg tega pa tudi občini sami, ker je navadno tudi največja davkoplačevalka v državi. Zato pomeni skrajno kratkovidnost, kadar občina nalaga industrijam na svojem ozemlju takšna bremena, ki presega njihovo finančno moč.

Tako pa žal nekatere občine delajo. Tako je neka občina v Ljubljanski okolici uvedla posebne nove davščine, ki delajo čast njeni iznajdljivosti. Uvedla je namreč posebno občinsko trošarino na električni tok, ki se uporablja v industrijske svrhe. Nadalje je uvedla posebno trošarino na industrijsko kurivo. Obe trošarini pa je uvedla v tako horendni višini, da bi znašal iz njih preliminarni dohodek znatno več ko ves donos občinskih doklad.

Obe davščini bi zadeli 100% eno samo podjetje, ki bi torej moralo prevzeti poleg vseh svojih lastnih stroškov, poleg vseh državnih in banovinskih davščin še polovico vsega občinskega proračuna!

Istočasno pa je občina znižala občinsko doklado za 10%. Kljub temu pa je donos novih in nemogočih davščin tako visok, da presega novi proračun za celih 77% stari proračun!

S tem ni ta občina le pokazala, da nima nobenega smisla za potrebe našega gospodarstva, temveč se je postavila tudi v očitno nasprotje s finančnim ministrom.

Kajti finančni minister je izdal lani posebno navodilo, kako se morajo sestavljati občinski proračuni in to navodilo je tudi bilo objavljeno v ljubljanskem »Službenem listu« z dne 14. julija 1937, da se občina ne more izgovarjati, da se občina ne more izgovarjati, da se to navodilo ni vedela.

V tem navodilu pravi finančni minister izrečno, da se sme izdelati predlog proračuna dohodkov le v mejah onih dohodkov, ki so bili doseženi leta 1937/38. Stopnja doklad ne sme biti nikdar in nikoli večja od stopnje, ki je odobrena za tekoče leto. Da bi se uvedle nove davščine, ne bo odobreno. Nasprotno bodo še obstoječe revidirane, ali niso previsoke in če res ustrezajo vrednosti proizvodov in uslug za katere se pobirajo.

Naša občina se je torej s svojo davčno politiko postavila v direktno nasprotje z navodili finančnega ministra. Jasno je, da takšnega proračuna nadzorna oblast ne more in ne sme potrditi in da se mora vsaj nadzorna oblast ravnati po navodilih ministra. Upamo, da se bo to tudi zgodilo, saj bi drugače nastala prava anarhija.

Trudimo se in mučimo se, da bi se izvedla industrializacija Slovenije, nekatere občine pa mislijo,

da niso industrije nič drugega ko navadne molzne krave za občinske finance. Toda tudi najboljša molzna krava da mleka le do določene količine. Vsaj tega bi se morali zavedati tudi oni, ki nalagajo industriji tako nespametne, tako kratkovidne in tako napačne davke.

Tudi od same demagogije proti tovarnam se ne more živeti, tudi glede tovarn je treba nekaj uvidnosti!

Kaj pravijo naši gospodarski ljudje

Krošnjarstvo

Mnogo jih bo, ki tega članka ne bodo hoteli niti čitati, ker že vsem krošnjarstvo preseda. To je jasen dokaz, da so vse obljube in intervencije na vseh mestih ostale brezuspešne, da krošnjarstvo še bohotneje cvete in da nosi take dobičke, da so si nekateri krošnjarji že omislili avtomobile in lete z njimi od kraja do kraja.

Pred nekaj tedni so prišli z avtom tudi v Zeleznike. Neki trgovec je stopil k orožnikom, da to prijavi. Tam je dobil odgovor, da ne more orožnik zapustiti stanice, da pa bo prišel popoldne pogledat. Toda kje so takrat krošnjarji že bili!

Ko pa je trgovec poslal svojega sina s čipkami, da kaj proda in je ta prišel na Sušak, mu tam niso pustili prodajati čipk. Mi pa nemoteno trpimo na stotine krošnjarjev, da trgujejo po vsej banovini in kakor kaže prej navedeni primer — tudi v obmejnih krajih. Nihče jih pa v tem poslovanju ne ovira. Nasprotno, niti uredbe ne pomagajo in nihče ne kaže nikake volje, da bi nastopil proti krošnjarski nadlogi.

Zato konstatiramo: Dosedaj so bile vse obljube le obljube, brez vsake koristi za nas trgovce.

Neppravilno zaračunavanje mestne trošarine

Od ugledne ljubljanske tvrdke smo prejeli naslednjo pritožbo:

Nekatere mitnice ob ljubljanski trošarinski meji niso menda zadostno informirane, po kateri tarifi naj se pobira trošarina na posamezne predmete. Kajti tega si vendar ne moremo misliti, da nekateri organi ne bi bili sposobni, da pravilno določijo postavke, po katerih se plačuje trošarina.

Ker se mi je večkrat zaračunala trošarina napačno, sem že ponovno urgiral na dohodarstvenem uradu. Efekt teh urgent pa je bil navadno vedno ničev. Na urgence, kaj je z rešitvijo moje vloge, pride navadno le poziv, da manjka na urgentni kolek in da je treba tega najprej plačati.

Mednarodna obrtniška razstava v Berlinu 1938

V letošnjem letu, in sicer od 28. maja do 28. junija 1938, bo v Berlinu mednarodna obrtniška razstava, ki bo ena največjih te vrste, kar jih je bilo dosedaj. Prireditelji so povabili k udeležbi razne inozemske države, med drugim tudi obrtnišvo Jugoslavije. Pred kratkim je bil sestanek delegatov vseh obrtniških zbornic in zbornic z obrtnimi odseki v Beogradu. Na tem sestanku se je sklenilo, da se jugoslovansko obrtnišvo udeleži mednarodne razstave v Berlinu. Delovni odbor, ki naj bi izvršil vsa pripravljalna dela za to razstavo sestoji iz delegatov beograjske, zagrebske in ljubljanske zbor-

Tudi v interesu mestne občine je, da ni pri plačevanju trošarin nobenih ovir in da se ves posel vrši hitro in v redu. Zato naj mestno poglavarstvo poskrbi, da se utemeljene pritožbe hitro rešijo. Poskrbeti pa je seveda tudi treba, da bodo na vseh mitnicah pravilno poučeni o tarifah in da sploh ne bo nikakih nejasnosti, pod katero tarifno postavko spada to ali ono blago.

Vsaj v sedanjih težkih časih naj se ne dela gospodarskim podjetjem nepotrebnih težav.

Podpiraj domačo industrijo!

Neka domača tvrdka, ki pač še ni posebno solidna, pošilja trgovcem okrožnico, v kateri naznanja, da so fakture plačljive takoj po prejemu računa. Torej trgovci ne bi smeli niti pogledati, če je dobil vse pravilno, kakor je naročil. Kako pa delajo inozemske tvrdke.

N pr.: Če plačam češkemu tovarnarju danes račun, dobim on denar šele čez 10 mesecev ali še pozneje. Kljub temu pa kreditira blago tudi na 90 ali 120 dni in mora potem še tako dolgo čakati na denar. Nekatere in tudi le tako zvane domače firme pa kar po 30 dneh že opominjajo za komaj poslano blago. Mnogo je tudi nesolidnih. Prodajajo, kakor se jim zdi. Tako se je zgodilo — in to se še vedno ponavlja — da je prodala neka tovarna blago po din 36,—, komaj 2 meseca pozneje pa isto blago po din 16,—, in sicer v istem mestu. Tu ni prostora, da bi se mogli navesti vsi takšni primeri in pokazati vsa nemorala. Naj zadostuje ta zgled! Trgovec, ki je kupil blago po din 36,—, vidi par mesecev pozneje isto blago v izloži konkurence po din 20,—. Odjemalec pa misli, kako ga je ta trgovec opeharil, ko mu je blago, ki ga je sam kupil po din 36,—, prodal morda po din 40,—.

To so vsakodnevni pojavi, vsa odgovornost pa pade seveda na trgovce. Tako se ustvarja razpoloženje proti trgovcem!

ne umetne izdelke in iznajdbe). Druge skupine bodo tvorili novodobni izdelki rokodelstva, tretje pa obrtniški tisk. Posebnost bo četrti oddelek, kjer se bodo nahajale delavnice, v katerih bodo delali obrtniki poedinih držav predmete, ki so posebno karakteristični za določeno deželo. Obrtniški izdelki se bodo mogli tudi prodajati.

Stroški popolnoma odpadejo in grede na račun prireditelja za razstavni prostor, za njegovo opremo ter za prehrano in stanovanje onih oseb, ki bodo kot obrtniki delali v delavnicah.

V najkrajšem času mora naša zbornica oz. njen Zavod za pospeševanje obrta prijavitelj, kaj bode razstavil, koliko m² prostornine potrebuje in kakšne vrste prostori so mu potrebni.

Opozorjamo slovensko obrtnišvo na to razstavo in gori navedeno dispozicijo z vabilom, da se za to prireditelj živo zanima. Podrobnejše podatke in navodila bode zborniški zavod za pospeševanje obrta dostavil v najkrajšem času neposredno poedinim združenjem, oziroma obrtniškim organizacijam, da se sporazumno izvrši vse potrebno, da bode slovensko obrtnišvo čim častneje zastopano na mednarodni obrtniški razstavi v Berlinu. Pripominjamo, da se bo v ta namen sestavil poseben odbor, ki bo izvršil vse priprave za območje naše zbornice. Poseben cenurni odbor bo tudi ocenil prijavljene izdelke, pri čemer že naprej poudarjamo, da bodemo glede števila in obsega izdelkov morali računati s primerno omejitvijo in da moremo razstaviti res samo prvovrstne ročno in umetniško izdelane predmete.

Vse podrobnejše informacije dobe zainteresirani pri Zavodu za pospeševanje obrti Zbornice TOI v Ljubljani.

Zunanja trgovina

Trgovinska pogajanja z Avstrijo se bodo začela koncem januarja ali v začetku februarja na Dunaju.

L. 1937. smo izvozili nekaj manj ko 4 milijone kg tobaka, za katerega smo dobili okoli 150 milijonov dinarjev. V glavnem smo izvozili tobak v Češkoslovaško, Poljsko in Francijo.

Naša država je odklonila vstop v balkanski kartel tobaka. Ta kartel se namreč ustanavlja na iniciativo Grčije ter je naperjen očitno proti nam. Po tem kartelu bi smeli izvoziti le okoli 3 milijone kg tobaka, dočim smo ga letos izvozili 4 milijone kg in se pripravljamo, da povečamo svoj tobacni izvoz na 6 do 7 milijonov kg. Načelno sicer Jugoslavija sodelovanju vseh balkanskih držav pri izvozu tobaka ne nasprotuje, zahteva pa, da to sodelovanje ne bo samo Jugoslaviji v škodo.

Rafinerija »Aquila« v Trstu je lani predelala 350.000 ton mineralnega olja. V tujino je izvozila 150 tisoč ton rafiniranega olja.

Češkoslovaška je prepovedala uvoz presičev in svinjskih izdelkov iz onih jugoslovanskih okrajev, kjer sta razširjeni slinavka in parkljevka. To so okraj: Čakovec, Dol, Lendava, Dravograd, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota in Prelog. Obe boleznici pa v teh okrajih že pojenjujeta.

Češkoslovaške cementarne nameravajo koncem februarja zvišati cene za cement, ker takrat preneha veljati sedanja uredba o cenah cementa.

Madžarska v hitrem tempu izvaja elektrifikacijo madžarske vasi. Dosedaj je ta izvedena že v 1300 občinah, v 2000 drugih občinah pa se elektrifikacija že pripravlja. Elektrifikacija se bo izvedla s pomočjo 500 malih lokalnih električnih central, ki so veljale skupno okoli 20 milijonov pengov.

Znižanje cen za železo po sklepu mednarodnega kartela je že pokazalo svojo ugodno posledico na brusljskem trgu ter so cene popustile za do 20 zlatih šilingov za tono.

Poseben fond za zavarovanje gospodarstva v primeru krize nameravajo ustanoviti na Norveškem. Po predloženem zakonskem načrtu bi morala prispevati v ta fond vsa podjetja, ki imajo najmanj 100.000 norveških kron kapitala. Pri izplačevanju 7 do 10% dividende bi vplačala v fond dve desetini dividende, pri 10 do 20% dividendi tri desetine, pri višji dividendi pa pet desetini.

Poročanje Kmetijske zbornice potrjen

Ban dr. Natlačen je na podlagi § 28., odst. 3., uredbe o kmetijskih zbornicah potrdil poročanje Kmetijske zbornice dravske banovine v Ljubljani za l. 1938 v višini 1.100.000 din.

Enako je potrdil doklado, ki jo je sklenil zbornični svet za kritje proračuna v višini 5 odstotkov na osnovni dohodek od zemljišč (zemljarino). Doklado odmerjajo in pobirajo davčne uprave hkrati z državnim davkom.

50.000 nemških delavcev pride na počitnice v naše Primorje

Nemški delavski fond v Berlinu se je obrnil na naše ministrstvo za trgovino in industrijo s ponudbo, da bi poslal ta fond letos okoli 50.000 nemških delavcev v naše Primorje na počitnice. Delavci bi bili na plačanem dopustu. Na Primorje bi prihajali v skupinah po 6000. Živel bi v raznih mestih ter bi vsaka skupina ostala pri nas od 14 do 21 dni. Kakor se poroča iz Beograda, je trgovinsko ministrstvo to ponudbo sprejelo.

Lesne cene na ljubljanski borzi

Table with columns for wood types (Smreka, buk, hrast, parketi) and prices per unit. Includes sub-sections for 'Brest', 'Javor', 'Lipa', and 'Parketi'.

Povpraševanja: Iščo se večja količina desk tombante, prizmirano blago, v dimenzijah: 5/8" in 7/8" debeline, 9' z medio, 13' dolžine, od 4" naprej medija, 6" širine. Večje količine madrijevov v predpisanih dimenzijah. I/IIa hrastovi frizi, v debelini 25 mm, v širinah 5, 6, 7, 8, 9, 10 cm, v dolžinah od 25 do 90 cm in od 1 m dalje. Parjena, ostrorobi paralelno rezana bukovina I. in II. kvalitete. Javorjeve neobrobjene deske I. in II. kakovosti, 18 mm debeline.

Neobrobjeni lipovi plohi I. in II. Hrastovi boules. Brestovi boules in neobrobjeni plohi. Deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti 18/24 mm debeline, dolžina 4 m, širina od 16 cm naprej; dobava sukcesivna.

Več vagonov jelovih in smrekovih desk v III. in IV. kakovosti, 12 mm in 18 mm; dobava po dogovoru. Skorote smreka-jelka, 12 mm; dobava promptna. Neobrobjeni hrastovi plohi v I. in II. kakovosti.

Tržna poročila

Iz poročila Zavoda za pospeševanje zun. trgovine

Cene z dne 27. januarja

Zitni trg

Na domačem trgu pšenica brez sprememb. Srbijanske donavske pšenice se je nekaj prodalo po 166 din. V Vojvodini kupujejo slovenski in zagrebški mlini manjše količine. Izvozna pariteta za Liverpool je 132, za Rotterdam 144 din.

Na tujih trgih tečaji fluktuirajo. Avstralija še naprej pritiska na Liverpool, dočim so cene v Rotterdamu zaradi večjega povpraševanja v dvigu.

Koruza. Na domačem trgu je tendenca mirna. Ni niti ponudb niti povpraševanj. Posušena se ponuja po 105, manj suha po 100 do 94, pariteta Indija. Pariteta proti Rotterdamu 101.

Tudi na tujih trgih ni sprememb.

Na dunajskem trgu pa je bila zaradi velikih ponudb nekaterih tvrdk tendenca zelo slaba. Cene za promptno blago so padle od 14'80 na 14'70.

Povrtninski trg

Dovozi italijanske karfijole na dunajski trg so bili neznatni. Karfijola se je prodajala po 12'60 šilinga za zabož z 18 karfijolami.

Na drugih tujih trgih je zanimanje za karfijolo živahno.

Solata. Italijanske solate je bilo na dunajski trg malo, ker gre vsa v Nemčijo, kjer ima dobro ceno, namreč 120 lir za stot, čeprav je kvaliteta ital. solate letos slaba.

Živinski trg

Na dunajskem trgu so bile dne 25. januarja cene naslednje: la težke mangelice po 1'50-1'60, kmetske po 1'50-1'60, stare po 1'43-1'45, banatske po 1'45-1'50, angl. križane po 1'50-1'55 in srb. ske svinje po 1'45-1'50 šilinga. Trg je bil zelo slab ter so se cene znižale povprečno za 2 groša, za nekatere vrste tudi za 5 grošev pri kilogramu.

Tržna poročila

Na mariborski živinski sejem

dne 25. t. m. je bilo prignanih 11 konj, 9 bikov, 170 volov, 468 krav in 21 telet, skupno 679 glav živine. Povprečne prodajne cene so bile: debeli voli din 4'75-5'50 za kilogram, poldebili voli 3'80 do 4'60, plemenski voli 3'25-4'25, biki za klanje 3'40-4'75, klavne krave 4-4'60, plemenske krave 3'25-4, krave za klobasarje 2'25 do 3'25, molzne krave 3-4, breje krave 3-3'75, mlada živina 4 do 5'25, teleta 4'50-6'50 din za kg. Mesne cene: volovsko meso I. vrste din 10-12, volovsko meso II. vrste 8-10, meso bikov, krav in telic 6-12, telečje meso I. vrste 6-12, telečje meso II. vrste 8 do 10, svinjsko meso sveže 10-14 dinarjev za kilogram. Prodanih je bilo 252 komadov.

Mesne cene na mariborskem trgu. Govedina din 6-12 za kg, telitina 6-12, svinjsko meso s kostmi 11-12, svinjsko meso izluščeno 12-13, svinjska riba 15-16, salo 13-15, slanina 12-14, pljuča s srcem 7-8, jetra 7-8, rebeca 10-12, svinjska glava 5-7, ledvice kos 2-3, noge kos 1-2 din.

Zagrebski tedenski sejem

Zaradi dobrega vremena je bil na zadnjem zagrebškem tedenskem sejmu dogon živine dober in tudi kupčija je bila dobra. Tujih

kupcev pa ni bilo in se zato tudi cene niso zvišale. Padlo pa je povpraševanje po debelih prešičih ter so zato neznatno izgubili v ceni.

Dogon: 28 bikov, 694 krav, 142 junic, 164 volov, 33 juncev, 207 telet, 530 konj in žrebcev, 728 prešičev, ter 308 pujskov.

Cene (za kilogram žive teže): biki po 4'25 do 4'40 din, krave za klanje po 3-4'25, junice za klanje po 2'50-2'75, junice za rejo po 4 do 5'50, voli I. vrste po 5'50-6, II. vrste po 4'50-4'75, živa teleta po 6'25-7'50, zaklana teleta po 8'25-11, debeli prašiči po 8-9, mršavi po 6'50-7'50, zaklani po 10'50-12'50, pujski po 65-110 dinarjev za žival.

Detelja po 70-80 par za kilogram, otava po 50, seno po 50 do 60, slama za krmo po 40-45 par za kilogram.

Krompir po 0'65-1 din, zelje po 1'75-2'50 in repa po 0'40 do 0'50 din za kilogram. Domačih trgovcev je bilo na trgu mnogo in je bila zato kupčija dobra.

Odpri trgi za jajca

Zaradi japonskega napada na Kitajsko se je ustavil iz te dežele največji dovoz jajec v zapadne dele Evrope. Kakor se poroča iz Romunije, so južnovzhodnoevropski izvozni kraji že nekoliko začutili konjunkturo jajčne trgovine, ni pa upanja, da bi si Bolgarska in Romunija osvojile angleški trg.

Perutninarstvo vzhodne in južne Evrope je pre malo razvito. Bogati kraji porabijo večino jajec sami, siromašni pa niso še dorasli izvoznim zahtevam. Razen tega so hladilne naprave za zmrzovanje jajec na -20° C zelo drage in jih sploh ni. Domači kapital ne tvega tolikšnih investicij, angleški pa ne verjame v naglo amortizacijo naprav ozir. pričakuje, da bo vzhodni konflikt prej urejen. Seveda so bila kitajska jajca tako zelo poceni, da jim mezno dražja Evropa sploh ni mogla konkurirati.

Ostane torej za zboljšanje izvoza le pametno pospeševanje perutništva kakor tudi uvedba večje solidnosti pri sortiranju blaga v izvozu svežega pridelka. Le tako bi se utegnile balkanske države utrditi na trgih v zahodni Evropi.

TOVARNA JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

poslovne knjige
kakovostno nudi
KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE
V LJUBLJANI, KOPITARJEVA 6/II

Doma in po svetu

Nekateri nemški listi poročajo, da bo nemško poslanstvo v Beogradu povišano v veleposlanstvo. V tem primeru bi postal tudi naš berlinski poslanik veleposlanik.

Proračun ministra za telesno vzgojo znaša 189 milijona dinarjev in je za 6 milijonov večji ko lansko leto.

Za udeležbo našega Sokola na letošnjem vsesokolskem zletu v Pragi je v proračunu ministrstva za telesno vzgojo določenih 6 sto tisoč dinarjev!

V Ameriki je umrl časnikar Ivan Mladineo, doma z otoka Brača. Pokojnik je bil za naše izseljence v Ameriki zelo zaslužek, ki si je pridobil velikih zaslug tudi s svojim literarnim delom. Tudi slovenski izseljenci so ga visoko spoštovali. Bodi mu ohranjen svetel spomin!

Razpuščeno je bilo Društvo nemških akademikov v Mariboru. Člani društva so bili večinoma dijaki, ki so študirali v tujini. Baje je društvo širilo v obliki časopisa tudi ilegalne letake.

Mestni svet v Kragujevcu je sklenil, da odpravi vse trošarine na deželne pridelke.

Beogradska občina je baje sklenila, da zgradi tovarno za izdelovanje cevi za vodovod in kanalizacijo. Do tega sklepa se je odločila beogradska občina, ker ji primanjkuje cevi.

Tvrška »Danubius« v Zemunu, katere lastnik je bil M. Nahmias, se je spremenila v delniško družbo z delniško glavnico v višini 4 milijone din (40.000 delnic po 100 din). Nahmias si pridržal 14.000 delnic.

Število dijakov na trgovinskih akademijah v Jugoslaviji stalno narašča. Tako je bilo leta 1933/34. na vseh trg. akademijah 2909 dijakov in dijakin, leta 1934/35. že 3113, leta 1935/36. 3764, leta 1936/37. 4572 in letos jih je že nad 6000.

Iz posrednega voza je bila v Osijeku ukradena vreča z denarjem. Pošta je oškodovana za več ko 400.000 dinarjev.

Na splitskem trgu rastejo v zadnjem času cene živilom. Samo v januarju so se živila podražila za 25 odstotkov.

Veliki francoski manevri bodo letos po sporazumnem sklepu vojnega ministra Daladierja in šefa gen. štaba Gamelina na vzhodni meji Francije. Manevri se bodo vršili v zelo velikem obsegu.

Veliki angleški manevri pri Singapuru se začno 2. februarja. Iz Indije in Iraka je prišlo že nad 120 letal. Pri manevrih bo sodelovalo nad 120 angleških vojnih ladij.

Italijanska vojna letalska eskadrila je preletela pot iz Rima v Rio de Janeiro v 39.17 urah, od česar pa odpade 15 ur na prekinitev vožnje v Dakaru. 10.000 km dolgo pot so torej preleteli v ne 24 urah in 20 minutah. V Rio de Janeiro so privedli italijanskim letalcem velikanski sprejem.

Kuriva 83%, jeze 100%
To prištedi Lutz-pč - Siška.

Nemška vlada je prepovedala nemškimi katolikom udeležbo na letošnjem svetovnem evharističnem kongresu v Budimpešti. Baje bi prišlo na kongres okoli 20.000 Nemcev.

Ker je knez Hohenberg, sin nadvojvode Ferdinanda, razbil na Dunaju neko izložbeno okno s ključastim križem, so začeli narodni socialisti na debelo razbijati izložbena okna drugih trgovin, zlasti židovskih. V enem dnevu so razbili nad 70 velikih izložbenih oken.

Nemčija bo sprejela v letu 1938. 200.000 sezonskih kmetijskih delavcev, in sicer 60.000 iz Italije, ostale pa iz Jugoslavije, Nizozemske, Češkoslovaške, Madžarske, Poljske in Avstrije.

Sovjetska vlada je ukinila več poštni in tranzitni promet z Japonsko, ker so mandžurske oblasti zaplenile neko rusko pošto letalo, ki je moralo zaradi defekta pristati na mandžurskem ozemlju.

Maršal Blücher je odpotoval z letalom iz Moskve v Vladivostok. Po naročilu Stalina bo takoj odredil poskusno mobilizacijo.

Republikanska letala so bombardirala Cevto baš v času, ko se je vkrcavalo 500 mavrskih vojakov. Med nje je padlo več bomb ter je bilo nad 200 vojakov ubitih.

Pri Terueli so se razvili novi in zelo srčiti boji. Istočasno bombardirajo letala mesta v zaledju, da se žrtve državljanske vojne kar strahotno večajo.

Nemški listi pišejo, da je nastalo v ženevskih krogih pesimistično razpoloženje, ker postaja vedno večji dvom, če bo sploh še mogoče rešiti ženevsko institucijo. Ni izključeno, da sloni vest nemških listov bolj na želji ko pa na realnosti.

Pri nakladanju v zadnjem času zaplenjenih bomb je pred vojaškim pirotehničnim zavodom v Parizu padla neka bomba na tla ter eksplodirala. 16 vojakov je bilo ubitih. Materialna škoda je zelo velika.

Sejmi

- 30. januarja: na Rakeku.
- 31. januarja: v Vinici pri Črnomlju, Litiji, Dobovi, Vojniku.
- 1. februarja: v Ormožu, Ptuj, Jurkloštru, Trbovljah.
- 2. februarja: v Ljubljani, Celju, Ptuj, Trbovljah.
- 3. februarja: v St. Jerneju, Črnomlju, Krškem, Loškem potoku, Turnišču, Lukovici pri Kamniku, Škofji Loki, Zužemberku, Kalobju, Gornji Radgoni.
- 4. februarja: v Mariboru.
- 5. februarja: v Brezicah, Celju, Trbovljah, Sv. Petru v Slov. gor., Križevcih.

Radio Ljubljana

Sobota, dne 29. januarja. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 17.00: Radijski orkester — 17.40: Položaj obrtništva v Sloveniji (G. Ogrln) — 18.00: Sekstet balalajk — 18.40: O smernicah racionalnega gozdnega gospodarstva s posebnim ozirom na javna dela (ing. Karel Tavcar) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Duševne posebnosti naših planincev — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Hišca pri cest' stoji... Prizori za premislek in glasba za oddih. Izvajajo člani rad. igral. družine — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 30. jan. 8.00: Tamburaški orkester — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franciške cerkve — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga) — 10.00: Magistrov trio — 11.00: Otroška ura (gđc. Manica Komanova) — 11.30: Koncert Radijskega orkestra — 13.00: Napovedi, obvestila — 13.20: Plošče — 16.00: Prenos koncerta iz škofskih zavodov v St. Vidu nad Ljubljano — 17.00: Kmetijska ura: Vinogradništvo (Kuret Vladimir) — 17.30: Jožek in Ježek, vmes lahka glasba (prenos iz kavarne »Nebotičnik«) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: O delu JZSS v smuškinih društvih (g. mag. phar. Jurij Piccoli) — 19.50: Slovenska glasba v dobi narodnega prebujanja: Fleišman-Nedved, Sodelujejo: g. dr. Pavel Kozina (predavanje), Akademski pevski kvintet in gđc. Štefka Korenčanova — 21.00: Chopinove klavirske skladbe (plošče) — 21.20: Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Ponedeljek, dne 31. jan. 12.00: Skladbe B. Smetane (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Slovenski šramel kvartet — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravstvena ura: Zastrupljenje (dr. A. Breclj) — 18.20: M. Ravel: Dafnis in Kloe, simfonična suita (plošče) — 18.40: Od pravilice do življenjepisa (prof. Fr. Vodnik) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: O Ignjatu Djordjiću — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Iz ope-ret. Sodelujeta: g. Drago Zupan in radijski orkester — 21.10: plošče — 21.20: Pevski koncert gđc. Majde Lovševove, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos pesne glasbe iz restavracije »Emona«.

PUTNIK V LJUBLJANI (BILJETARNICA)
se s 1. februarjem preseli iz Gajove ulicečasno na Tyrčevo cesto 5. Številka telefona 24-72 ostane neizpremenjena.